

Vagyoneltolódás.

A világháború okozta vagyoneltolódásról, mint a háború egyik folyamán már nagyon sokat írtak. Mindenki tud róla, mindenki látja, de képet nem szerezhet róla adatok híján.

Bennünket természetesen csak a mi kis társadalmunkban történő vagyoneltolódás érdekelhet. Sajnos, ezt sem világíthatjuk meg teljes egészében. Csak egyes jelenségekre mutathatunk rá, olyanokra, amelyekből következtethetünk a vagyon eltolódására, s így megismerhetjük azt az új osztályt, amely vagyonánál fogva hivatva van a közéletünkben döntő szerepet vinni.

Az alábbi adathalmaz bár hiányosan, de bizonyos mértékig mégis megbízható perspektívát nyújt ezt illetően a jövőre nézve.

Sok mindent lehetne következtetni ezekből a beszédes számokból, de ezt elvégezzük helyettünk olvasóink, akiknek sohasem igyekeztünk praedjudikálni.

Október 18-ikán fejeződtek be a hadiadó-kivetési bizottság tárgyalásai.

Hatvanöt egyént adóztattak meg Eperjesen 20,000 koronánál nagyobb jövedelem után, az 1915. évre.

Statistikai adatok feldolgozásával már két hét előtti számunkban foglalkoztunk. Most csak névsorukat közöljük a jövedelmi kimutatással és a kivetett hadiadóval.

	Jövedelem	Hadi-adó
Dr. Schmidt Gyula magánzó	21,582 30	730 —
Bielek László ny. műmal. ig.	31,344 14	841 58
Bujanovics Gyula főispán	49,706 38	1437 04
Dr. Novák István g. k. püspök	44,357 52	881 60
Szinyei Merse István főispán	21,482 60	730 —
Kisóczy Mátyas tvsz. elnök	31,860 92	819 76
Villecz János árvasz. ünök	31,512 46	821 32
Dr. Propper József ügyvéd	72,263 25	3320 —
Déri Gyula műalmal. ig.	25,053 80	890 —
Dessewffy Albert földbirt.	41,830 83	1720 —
Dr. Rosenberg Teofil ügyv., földbirtokos	20,043 —	730 —
Bánó Aladár	23,290 72	439 15
Dr. Hodossy Sándor földb.	23,440 —	810 —
Dr. Müller Bertalan ügyvéd	30,685 —	1130 —
Zahler Ignác háztulajdonos	20,841 —	730 —
Stern Ignác korcsmáros	21,300 —	730 —
Kurfürst Ferenc kantinos	20,337 —	730 —
Rosenberg Jakab korcsmáros	23,638 —	810 —
Klein Izrael korcsmáros	27,757 —	970 —

gyűlésén foglalkozott a segítőakcióval. Jelen voltak e gyűlésen Márk Endre polgármester elnöklete alatt dr. Csűrös Ferenc közm. tan., Than Gyula lapszerkesztő, dr. Szabó Elek polgármesteri titkár, dr. Kuthi Sándor ügyvéd, Mihalovits Jenő gyógyszerész, Husz Lajos tanár.

Itt vetődött fel és érlelődött meg az az eszme, hogy Debreczen egy elpusztított sárosmegyei falut építsen fel a maga költségén s nevezze el Debreczenfalvának, így állítson magának a jelen világháborúval kapcsolatos örök emléket. Debreczen lakossága az eszmét, mely a fővárosi sajtóban s országsszerte is nagy elismerésre talált, lelkesen fogadta. Az 1915. július hó 10-ikén tartott törvényhatósági biz. közgyűlés 2000 koronát szavazott meg, hogy abból egy újjáépítendő sárosmegyei falu községébe fölépüljön, egyszersmind köriratban fordult a társtörvényhatóságokhoz, melyben a háborútól sújtott északi vármegyék lakosságának hasonló módon való fölségítésére szólította fel őket. A Vöröskereszt intéző bizottsága nagy buzgósággal indította meg a társadalmi gyűjtést, mely rövid idő alatt meglepő szép eredményt ért el.

A városi tanács július hó 13-ikán tartott üléséből a polgármestert, közművelődési tanácsnokot és polgármesteri titkárt küldötte ki, hogy Domahidy Elemér főispán vezetése alatt a Vöröskereszt megbízottaival együtt menjenek a helyszínére és válasszák ki azt az elpusztult

	Jövedelem	Hadi-adó
Gellért Lajos vendéglős	34,000 —	1720 —
Friedländer Gyula likőr-, rum-, borovicskagyáros	42,582 44	1720 —
Hartmann Gyula szesznyagy- keresk., rumgyáros	27,132 37	970 —
Hartmann Emil bornagyk.	57,462 54	2520 —
Glasner Mór szesznyagyk., likörgyáros	78,755 —	3520 —
Spanner Pál hentes	28 755 —	1050 —
Bodnár András mézszáros	21,020 —	730 —
Sitányi Béla mézszáros	31,621 85	1220 —
Wollner Mór mézszáros	39,606 —	1520 —
Varga Bertalan mézszáros, szalonaszállító	87,277 —	3970 —
Sitányi Lajos földbirtokos	41,788 —	1720 —
Landsmann Márk földbirt.	24 012 29	890 —
Bleuer József földbirt.	38,232 —	1520 —
Jeney József földbirtokos	21,635 —	730 —
Moskovits Gyula vaskeresk.	33,320 —	1220 —
Goldberger Henrik keresk.	25,699 33	890 —
Spira Miksa kereskedő	22 040 —	810 —
Stopnitzki Mór háztul., rőfös	40,457 —	1720 —
Jordán Adolf kereskedő	21,990 —	730 —
Klein Jenő kereskedő	21 534 —	730 —
Lefkovits Emil kereskedő	22,597 —	810 —
Kún Sándor kereskedő	24 729 —	890 —
Schönfeld Izidor kereskedő	21 414 08	730 —
Eger Samu nagykereskedő	39 664 —	1520 —
Feldmann Adolf nagyker.	28,537 —	1050 —
Singer Ede nagykeresk.	27,652 —	970 —
Fried Simon nagykeresk.	38,027 —	1520 —
Berger Samu szálloda- és mozgósínháztulajdonos	32,557 —	1220 —
Weiszlovits Miksa kávé	51,194 —	2120 —
Altmann Izidor Zoltán bork.	24,000 —	810 —
Groszmann Ármín bork.	30,672 —	1130 —
Kögel Izák borkereskedő	31,914 —	1130 —
Szántó Zsigmond vállalkozó	21,772 —	730 —
Paszternák Izidor szállító	24,000 —	810 —
Ungár Fülöp hads.-szállító	59,028 —	2520 —
Kolber Márk cukorkakeresk.	21,500 —	730 —
Dr. Rosenberg Mór ügyvéd	57,000 —	2520 —
Sieglmann Ede bor- és sörnagykereskedő	20,820 —	730 —
Rottmann Dezső borkeresk.	22,582 —	730 —
Müller Mózes bornagyk.	28,100 —	1050 —
Guttman Mór bornagyk.	40,465 —	1720 —
Fränkel Jakab bornagyk.	43,310 —	1720 —
Grósz Náthán bornagyk	90,364 —	4220 —

községet, melynek felépítését Debreczen közönsége vállalja magára. A bizottság júl. hó 14-ikén elutazott Sárosmegyébe, ott érintkezésbe lépett a megye főispánjával és többi vezető férfival. Együtt megtekintették az elpusztult községeket és a július hó 16-ikán Bártfafürdőn tartott értekezleten megállapodtak abban, hogy a Zboró községhez tartozó Podhradz (magyarul: Váralja) nevű teljesen elpusztult falut fogja Debreczen városa felépíteni. Az emlékezetes értekezletről emléklapot szerkesztettek két példányban, az egyiket Debreczen, a másikat Sárosmegye levéltárában helyezték el.

Debreczen kiküldöttei hazatérőben július hó 17-én a fővárosban érintkezésbe léptek Pekár Gyula képviselővel és a Vörös Félhold szervezetének többi vezetőivel s megbeszéltek egy, az egész országra kiterjedő segítő-akció módjait. Ugyanezen nap estéjén az orsz. munkapárt klubhelyiségében Kazy József és Vadász Lipót államtitkároknak, mint az ügy iránt érdeklődő, de nem hivatalos résztvevőknek jelenlétében, tárgyalás alá vették az akció továbbvitelének módjait s ez alkalommal jutott kifejezésre egy emlékirat szerkesztésének szüksége, mely az egész mozgalom keletkezéséről, miveljáról és céljáról tájékoztatást adjon. A megírásról dr. Csűrös Ferenc közm. tanácsnokot bízták meg, aki azt július 20-ikára el is készítette. Ez az emlékirat, melyet a Vörös Félhold vezető-

	Jövedelem	Hadi-adó
Weisz Jónás marhakeresk.	31,624 —	1130 —
Treitel Jakab marhakeresk.	24,880 —	890 —

A vagyoneltolódás szintén megbízható képét nyújtja egy másik adathalmaz Nevezetesen, amely az Eperjesen a háború tartama alatt létrejött adásvételt tünteti fel.

Eperjesen a háborús években a következők vettek házakat az alábbi összegekben:

Vevő:	Vételár:
Klein Simon földbirt.	25,000 K.
Bleuer József földbirt.	247,500
Kurfürst Ferenc kantinos	30,300
Goldstein Adolf mézkereskedő	36,000
Zucker Leo ló- és fűszerkereskedő	10,000
Fischgrund József magánzó	20,000
Zahler Adolf terménykereskedő	16,000
Friedmann Henrik vendéglős	38,000
Lencz Simon tőrőgyáros	26,000
Ferkó Bálint pék	14,000
Rosenberg Jakab korcsmáros	42,000
Rosmann M. tőrő- és vegyeskeresk.	16,600
Schwarz Klementina dohányárúsnő	16,000
Groszmann Dina vendéglős	20,000
Sternbach Józsefné rőföskeresk.	45,000
Rosenberg Jakab korcsmáros	37,000
Pawlas Julián cs. és kir. őrnagy	17,305
Wollner Mór mézszáros	51,000
Kneller Izrael Márk pék	14,500
Hirschfeld Jenő földbirt.	7,760
Partilla József földbirtokos	7,800
Sitányi Béla mézszáros	15 924
Simkó M.-né dohányárú	16,000
Mikolaj András földbirtokos	15,349
Bergmann H.-né ékszerész	19,000
Weisz Ignác földbirt.	27,750
Szabol Palkó Györgyné földbirt.	12,000
Ružička Józsefné mulatóháztulajd.	10 600
Varga Bertalan mézszáros	12,000
Ugyanaz egy birtok	350,000
Róth Hermann béltisztító	10,000
Frechtmann Salamon kávé	50,500
Weiszlovits Miksa kávé	25,000
Újvári Béla vaskereskedő	29,700
Faragó Istvánné fűrdősnő	7,500
Pivovarnik Sándor hentes	7,000
Kozsuskó József pék-iparos	36,600
Pieringer Ferenc pék	65,000
Weisz Jónás marhakereskedő	30,000
Atlasz Dezsőné csemegekereskedő	20,000

sége a legrövidebb idő alatt eljuttatott gróf Khuen-Héderváry Károly, a később keletkezett országos szervezet elnöke-hez, magában foglalja négy fejezetben a mozgalom előzményeire, indító okaira, céljára és az állami segélyakcióval való kapcsolatára vonatkozó felvilágosításokat.

Az egész mozgalom céljáról szóló részt, mely úgyszólván megadta a további fejlődés alapvonalait és irányát, fontosságáért e helyen is közöljük:

«A mozgalom célja természetesen minél sürgősebb segélynyújtás a háborútól sújtott lakosságnak. Távlatosabb, de nem kevésbé fontos célja azonban a fontosabb kifejtett nemzeti gondolon épül. Megnyerni a nemzetiségeket a magyar álmesszémének.

A nemzetiségi kérdés megoldása a háború után a legsürgősebben megoldandó problémák közé fog tartozni. A háború eddigi tanulságai kétségtelenné teszik, hogy a kényszermagyarosítás gondolatáról egyszersmindenkorra le kell tennünk. De nem szabad letennünk, ha az ország magyar nemzeti jellegét a jövőben biztosítani akarjuk, a békés magyarosítás gondolatáról.

A Debreczenben megindult mozgalom ezt a célt tűzi maga elébe, hathatós eszközökkel ezt a célt szolgálja. Hogyan?

Ha Debreczen példájára a többi magyar városok is elvállalják egy-egy felvidéki elpusztult falu felépítését, ezáltal szoros érzelmi kapocs létesül a

Vármegye

törvényhatós rendszeres és

novics Gyula tárgysorozatát

hatnak közeli

Vármegyei a

Vármegyei s

A vármegye

Avármegye l

kapcsolatb

Várm. igazol

bizotts. tag

evvel kapc

tagsági hel

Várm. múzet

zeumőri ál

Alispán elöte

letek gyüm

Vm. egészségü

vész elleni

Ugyanannak e

gyógyszertá

A Vidéki Hir

kérvénye B

nának támö

Sárosvármegye

relme a körj

Bártfa sz. kir. v

rendeleténe

Eperjes város

kezelésének

Eperjes szab. k

1915. évi sz

Kisszeben szab

egészségügy

Bártfa város

Kisszeben váro

Számvevőileg

községi ház

1913. és 1914.

1915., 1916. és

vetések.

1913., 1914. és

adások.

nemzetiségi fal

Egy-egy Debre

telek, Szabadka

nemzetiségi fal

fogják feltalálni

őket. Debrecze

Debreczenfalvát

tőle gondoskod

Győr, Szabadka

későbbi szükség

kezés szüksége

Sőt a debrec

már számításba

mely nagyban

folyamatát. Me

lékgondolattal

tendő falu meg

a hely termész

ségére. Midőn

híres száz hárs

esett, vonzotta

megszentelt tö

mény is, hogy

természeti fekt

Debreczenfalva

tehető ember

jön. Ez ugyan

nem kevésbé

sító célját. A d

telepe minden

KÖZIGAZGATÁS.

Vármegyei közgyűlés. Sárosvármegye törvényhatósági bizottsága *okt. 30-ikán* tartja rendszeres évnegyedi őszi közgyűlését *Bujanovics Gyula* főispán elnöklésével. A közgyűlés tárgysorozatából a következő tárgyak számíthatnak közérdeklődésre:

- Vármegyei alispán negyedévi jelentése.
- Vármegyei számonkérőszék jelentése.
- A vármegye 1917. évi háztartási költségvetése.
- A vármegye 1917. évi közúti költségvetése, evvel kapcsolatban 10% tvhat. útdadó megszavazása.
- Várm. igazolásválasztmány előterjesztése a vm. bizotts. tagok sorában beállott változásokról, evvel kapcsolatban a megüresedett választott tagsági helyek betöltése iránti intézkedés.
- Várm. múzeum-bizottság előterjesztése a múzeumóri állás betöltése iránt.
- Alispán előterjesztése a vármegyei pénzkészletek gyümölcsöző elhelyezése ügyében.
- Vm. egészségügyi bizottság előterjesztése a tüdővész elleni védekezés tárgyában.
- Ugyanannak előterjesztése Eperjesen egy ötödik gyógyszerár engedélyezése ügyében.
- A Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségének kérvénye Bártfafürdőben létesítendő Otthonának támogatása iránt.
- Sárosvármegyei körjegyzők egyesületének kérése a körjegyzői általánok felemelése iránt.
- Bártfa sz. kir. város határozata szervezési szabályrendeletének módosítása iránt.
- Eperjes város határozata a városi erdők állami kezelésének megszüntetése iránt.
- Eperjes szab. kir. város kezelése alatt álló alapok 1915. évi számadásai.
- Kisszeben szab. kir. város kezelése alatt álló állategészségügyi alap 1914. évi számadása.
- Bártfa város 1915. évi gyámpénztári mérlege.
- Kisszeben város 1915. évi gyámpénztári mérlege.
- Számvevőileg felülvizsgált 1915. és 1916. évi községi háztartási költségvetések.
- 1913. és 1914. évi háztartási számadások.
- 1915., 1916. és 1917. évi községi közúti költségvetések.
- 1913., 1914. és 1915. évi községi közúti számadások.

□□□

SZÉCHENYI-KÖR.

Baán Achillesné, Rózsa S. Lajos és Dienzl Oszkár nov. 4-iki hangversenyétől már csak két hét választ el. A művészi esemény-számba menő hangverseny elé a legnagyobb érdeklődéssel nézünk, hiszen egyik szereplő kiválóbb a másinál. A Széchenyi-kör vezetősége a helyárok megállapításánál figyelembe vette a lateiner-osztály súlyos helyzetét s éppen azért már a negyedik sorban csak 2 kor. egy ülőhely ára. Alkalmat akarunk adni minden zeneértő embernek arra, hogy a kiváló művészek játékában, énekében gyönyörködhessek. Jegyek válthatók a Széchenyi-kör központi irodájában: Holénia Béla körí pénztárosnál.

Erdélyiek segítése.

Az Erdélyből menekült honfitársak segítésére Bujanovics Gyula főispán által megindított akció további eredményéről szól az alábbi gyűjtés.

A főispánhoz beérkezett adományok:

A kir. törvényszék tisztikarának adom.	42 —
Az eperjesi kir. kath. főgimnázium tanári testülete	30 —
A lénártói körjegyző gyűjtése	48 36
A sárosszentimrei körjegyző gyűjtése:	
Bajor községben	25 70
Berki "	43 10
Berzenke községben	15 50
Janó "	13 82
Lubócz "	14 60
Pillerpeklén "	65 90
Radács "	50 90
Sárosszentimre községben	32 70
Szárzavölgy "	14 88
Tokár Emil kajátai körjegyző gyűjt.:	
Kajáta községben	451 70
Kissáros "	413 —
Lászka "	201 —
Luzsány "	185 —
Sárosbuják "	115 80
Szinye "	371 —
Szinyeújfalú "	535 40
Zsebefalva "	318 —
A palonczai körjegyző gyűjtése	134 14
A bártfavidéki körjegyző gyűjtése	160 30
A galbatői körjegyző gyűjtése	160 02
A rabóczi körjegyző gyűjtése	26 56
A hertneki körjegyző gyűjt. Bartosfalván	32 40
Kiskurima község előjárósága	20 20

A lemesi körjegyző gyűjtése	238 23
A kapisói körjegyző gyűjtése	24 16
A sebeskellemesi körjegyző gyűjtése	684 81
Csarnó község lakossága	21 —
A kurimai körjegyző gyűjtése	250 46
A magyarkapronczai körjegyző gyűjt.	149 45
A felsővízközi kir. bíróság tisztikara	24 —
A lukói körjegyző gyűjtése	41 90
Ádámföldre község gyűjtése	26 50
A girálti állami elemi népiskola	6 —
A tapolyhanusfalvai körjegyző gyűjtése	98 —
A lófalu körjegyző gyűjtése	85 —
Összesen	K. 5171 49
Az előző héten befolyt	11211 07
Együtt	K. 16382 56

A befolyt adományokból eddig a kormányhatóságom alá tartozó vármegye területére menekült erdélyiek részére kifizettem 25 esetben 1975 koronát.

Az adakozók nemeslelkű adományaikért, a gyűjtők pedig szives fáradozásaikért ezúttal fogadják hálás köszönetemet. Eperjes, 1916. okt. 20. *Bujanovics Gyula* s. k., főispán.

Szerkesztőségünkbe beérkezett adományok:

N. N.	K. 10 —
Havrillay Béla, Paloncza	10 —
Czobel I. "	2 —
Friedmann Hermann, Paloncza	1 —
Friedmann Dávid "	2 —
Andrasovszky, Paloncza	2 —
Willnerné "	2 —
Führer Lipót "	2 —
Stern Mór "	1 —
Gajdos Jánosné "	1 —
Willner Vilmos "	4 —
Feksz András "	2 —
Herz Artur "	4 —
Összesen	K. 43 —
Az előző héten befolyt	2013 83
Együtt	K. 2056 83

SÁROS FÖLDJE 1914-1915.

A sárosi orosz betörés története, a megszállott községeket feltüntető térképmelléklettel. Irta *Dvortsák Győző*. Kapható a Kósch Árpád írósz. és a Stehr-féle könyvkereskedésben 1 K. 80, vidékre 1.90 f.-ért.

nemzetiségi falvak és a magyar városok között. Egy-egy Debreczenfalva, Kecskemétfalva, Győrtelek, Szabadkaújfalú stb., stb. újonnan épített nemzetiségi falvak természetes pártfogójukat fogják feltalálni az anyavárosban, mely felépítette őket. Debreczen, ha már egyszer felépítette Debreczenfalvát, azontúl sem fogja megvonni tőle gondoskodását, amint nem fogja Kecskemét, Győr, Szabadka stb. sem. Iskola, templom, óvoda későbbi szükségletei megteremtik a további érintkezés szükségességét.

Sőt a debreczeni közönség praktikus észjárása már számításba vett egy olyan körülményt is, mely nagyban elősegítené a békés magyarosítás folyamatát. Megbízottait egyenesen azzal a mellékgondolattal bocsátotta útnak, hogy a felépítendő falu megválasztásánál legyenek tekintettel a hely természeti fekvésére és megközelíthetőségére. Midőn a megbízottak választása a zborói híres száz hárs közelében levő elpusztult falura esett, vonzotta őket nemcsak a Rákóczi-kastély megszentelt történeti multja, hanem az a körülmény is, hogy megközelíthetősége és gyönyörű természeti fekvése alkalmassá teszi arra, hogy Debreczenfalva közelében idővel debreczeni tehetős embereknek egész nyaralótelepe létesüljön. Ez ugyan későbbi idők feladata lenne, de nem kevésbé szolgálná a mozgalom magyarosító célját. A debreczenieknek egy ilyen nyaralótelepe minden kényszer, minden erőszak nélkül,

az érintkezés természetes eszközeivel, de azért hathatósan szolgálná a környék magyarosításának célját. Ha a többi magyar városok követik ezt a példát, a felvidék természeti szépségeiben gazdag vidékei mindenütt megkapnák a békés magyarosítás hasonló gócpontjait.

Látnivaló ebből, hogy a Debreczenfalva-mozgalom nem egyszerű segítőakciónak indult, hanem egyszerűen a magyar nemzeti állam teljes kiépítésére alkalmas módozatul kínálkozott.

Ez a nemzeti alapmozgalom magyarázza meg azt, hogy a mozgalom rövid félév alatt elképzelhetetlen arányokat öltött. Az anyagi oldalról igénybe vett, háborútól vérző, gazdasági roppant nehézségekkel küzdő magyar társadalom, melyet ilyen erőfeszítésre képesnek senki sem hitt volna, néhány hónap alatt több millióra menő összeget hozott össze a feldúlt kárpátaljai falvak újjáépítésének céljaira.

A társadalmi országos gyűjtés megindításában nagy része van az említett köriratnak, mellyel ez ügy érdekében Debreczen törvényhatósági bizottsági közgyűlése a társtörvényhatóságokhoz fordult. De hogy az oly hatalmas méreteket öltött, az már az időközben megalakult országos szervezet érdeme.

1915. augusztus 5-ikén gyűlt egybe a képviselőház delegációs termében az az országos értekezlet, mely a Hábortuban Feldúlt Tűzhelyek Felépítésének Országos Bizottsága névvel az

országos szervezet megalakulását és gróf Khuen-Héderváry Károly elnökle alatt a segítőakciónak az egész országra kiterjedő egységes szervezését kimondotta. Az ügyek intézésére igazgatóságot és egy szűkebbkörű igazgatóválasztmányt is küldött ki az értekezlet, mely Debreczennek több ízben hangsúlyozott kezdeményező érdemei elismerésül a választmányba Debreczenből beválasztotta a következőket: Domahidy Elemért, Márk Endrét, Kovács Gyulát, dr. Csűrös Ferencet, Szávay Gyulát. A választmány első ülésén pedig hozzájárult a dr. Csűrös Ferenc által előterjesztett azon indítványhoz, hogy a debreczeni akció önálló maradjon az országos mozgalom keretén belül, mivel a gyűjtés és társadalmi mozgalom kereteit és célját még az országos bizottság megalakulása előtt megállapította s mintegy erkölcsi köteleességet vállalt a város közönsége előtt a cél oly módon való megvalósítására, ahogy azt magának kitűzte.

Hogy az országos mozgalom mint fejlődött és szerveződött tovább, annak elmondása nem tartozik e beszámoló feladatai közé.

A debreczeni gyűjtőakció serényen folyt tovább és 1915. december végén már 78,000 koronát kitevő összeget tudott felmutatni. Az intéző-bizottság állandóan fenntartotta az összeköttetést a sárosi akció vezetőjével, Szinyei Merse István főispánnal és az állami segélyakcióval. E válytetett munka eredményeképen

HIREK.

A száműzött.

Lépése kongva csendült meg a díszes, hatalmas méretű épületben. Az egyik helyen megállt, körülnézett a falakon, festményeken, szobrokon, csillárokon és fapadokon s azután ezeket a szavakat mormogta:

Isten, nagy Isten! A világ hideg, kegyetlen és vért szomjazó. Idejöttem, hogy csepegtess egy kis meleget szívembe. Bárhová megyek, mindenütt szomorú arcok, gyötrődő tekintetek... A világ mintha száműzött volna magából vagy mintha én lettem volna hozzá hűtlen. Szaladok messze, messze, *megnyugvást* keresve, de sehol sincsen a régi béke. És most idejöttem végre, mert a bujdosó lelkek azt mondják, hogy itt a boldogság virága terem és hogy itten melegebb van, mint odakint...

Szemeit körülhordozta a magasboltozatú templomban és várta hittel azt, amitől annyira messzeesett. Kereste a megelégedést, a békét és szeretetet. Ezeknek a száműzöttje volt. Mit használ akkor a gazdagság, ha a szív elveszti nyugodalmát. Vajjon el tudja-e fojtani a lelkiismeret szavát a kényelem, ha feltűnnek a zugutkáknak kísérteties ember-áryai!

Tétova szemmel fürkészte át a hallgatag falakat. A korareggeltől szürkére mázolt alakzatok közömbös, únott arccal néztek reá. A falak megbarnult falán ott játszadozott a megjegesegett halál. A biztató szónak egyetlen nesze sem hatolt a lelke felé. Az egyedüliség tompa magánya megdöbbenette. A képekből meg nem értő mezevesség áradt felé és a szobrokból kegyetlen hidegség. És ő ezt megérezte a szívében. Egyideig elmerengve nézve maga körül, azután megindult bátortalanul a kövezeten. Betekintett minden kis szögletbe. Hátha mégis behatol bujdosó lelkébe egy kis fény! Lehet, hogy még nem vett szemügy alá figyelmesen mindent. Hátha csak el van rejtve az, amit annyira keres, mint a tenger mélyébe a gyöngy!... De hiába volt minden.

Ezután feltette magában, hogy megtapogatja a képeket és szobrokat. Hiszen az Isten házában még nincsen senki. Megteheti bátran. Fürkésző,

1915. október havában épülni kezdtek a debreczenfalvai házak, a tél beálltakor nagy részük már tető alá is került. A lakosok azonban még nem költözhetek belé, hanem a zboró kincstári épületekben nyertek a télre ideiglenes elhelyezést. Debreczen gondoskodását azonban addig is érezték. A polgármester vezetése alatt egy különdöttség karácsony ünnepén felkereste a debreczenfalvaiakat és sok mindenféle ruhaneműből és hasznos holmiból álló karácsonyi ajándékkal örvendeztetett meg őket. A lakosok hálájukat úgy juttatták kifejezésre, hogy egyikük magyar beszédet intézett a polgármesterhez. Kifejezték egyszersmind azon kívánságukat is, hogy valamennyien mielőbb óhajtanak megtanulni magyarul. Márk Endre polgármester a zborói plébánossal meg is állapodott abban, hogy az egyik tanítónő rendszeres magyar nyelvi oktatásban fogja részesíteni az egykori Podhrad, most már Debreczenfalva lakosait. A tanítónő ezen külön munkájának díjazásáról Debreczen város gondoskodik, mely már 1916. évi költségvetésébe 5000 koronát vett fel a debreczenfalvaiak ilyen szükségleteinek ellátására.

Íme: a békés magyarosítás folyamata megindult a zborói hegyzugban. Debreczen magyar lelke a maga képerébe fogja átfórnálni a felvidék azon részét, hol tanyát verhetett. A világháború legszebb emlékei közé fog tartozni, ha Debreczen álma valóra válik: a magyar szótól, magyar lélektől idegen Podhrad hamujából kiemelkedett s most már magyarnak épült Debreczenfalva.

kiváncsi lélekkel egy kép felé indult. A közelében megállott. Megbámulta és megtapogatta:

— Milyen síma, milyen csodálatos... és milyen élettelen! — mondotta és fásultan továbbment. A meglepetésnek legkisebb nyomát sem mutatta már. Túlesett már az első percek illúzióján. Ezekután egy szoborhoz lépett. Ezt is meg-simogatta:

— Ennek a szeme nyitva van, de amint észreveszem, nem lát engemet. Milyen közönyös! Sohse láttam ilyen szív nélküli embereket! Hát még a keze! Milyen fagyos és hideg!... Mint a jég!...

— Fázom, megyek már... Csalódtam... — mondotta monoton hangon és megegyeszer tétován nézett körül. Azután elhagyva a képeket, szobrokat és fapadokat, a kijárat felé ment. Megegyeszer visszatekintett. És amint így néz, az egyik fapad mellett egy félnék, tépett ruhájú, lezúllott kis fiút pillantott meg.

— Hát te mit csinálsz itt ilyen korán, kis fiam? — fakadt fel belőle a kérdés.

— A *vigasztalást* keresem, mert nagy a nyomor minálunk és én már igen megéheztem. Egy kis kérés... egy kis könyörgés...

A kis fiú didergett. A templom néma volt még és halott. A megnyugvást kereső pedig érezte, hogy a szíve mind melegebb lesz. Szánakozva nézett a kis fiúra.

— Hol laktok, kis fiam? — kérdezte tőle.

— A külvárosban... egy zsendelytetős kis házban... A Szegénység-utcában...

— Menjünk el mindaketten oda... De ne sírj!... Jó lesz?...

Kiléptek az ódon templomból és elindultak lassan a külváros felé... *Marencsin Zoltán.*

Levél a szerkesztőhöz. Közreadunk egy levelet, amelyhez nem kell kommentár:

„Tisztelt Főszerkesztő úr! Hivatalos funkcióim teljesítése közben érintkezésbe jutottam a Magyar Bőrgyárosok Eladási Szövetkezetével, illetőleg a Magyar Szent Korona Országainak Bőripari Központjával, hol mint valami rendkívüli jelenségről, csodálattal teljes elragadtatással nyilatkoztak az eperjesi polgármesterről, mint — úgy mondták — egyedüliről az országban, ki városa polgársága részére talpbőrt biztosított. Dicsérték a polgármester imponáló fellépését s ügybuzgalmát, mellyel ez ügyet az illetékes fórumokon keresztülhajtotta s általában oly hangon szólottak működéséről, mely örömmel tölthet el mindannyiunkat. Az ott hallottakat annál többre értékelem, mert a Központ vezetősége mi tudomással sem birt arról, hogy a dicsőség és babér az én kedves otthonom vezetőjének homlokát övezi. Csak később merészkedtem előhozakodni eperjesi voltommal, hogy kiegészítsem polgármesterünkről birt fogalmaikat. Örömmel hozom ezt szíves tudomására azzal a kéréssel, hogy levelem tartalmát — mely Eperjes polgárságára nézve bizonyosan nem érdektelen — b. lapjuk olvasóival megösmertesse. Igaz nagyrabecsüléssel köszönti híve: *Koós István.*“

Leköszönt körorvos. Dr. Roth Kamilla sárosszentimrei körorvosnő, ki körorvosi állását csak a napokban foglalta el, állásáról lemondott.

Hymen. Arnaut Aurél Károly tart. huszártiszthelyettes, a Nagysároosi Múmalom tisztviselője eljegyezte *Divald Zsófikát.*

Kitüntetések átadása. Vasárnap délelőtt 11 órakor a főispán hiv. fogadóiban adta át Bujanovics Gyula főispán a hadikölcsönjegyzések körül szerzett érdemeikért kitüntetett három bankigazgatónak: Földes Zoltánnak, az Eperjesi Bankegylet ig. Mussoni Antalnak, a Sárosvármegyei Takarékpénztár ig. és Vogel Bélának, az Eperjesi Takarékpénztár vezérigazgatójának a Ferenc József-rend lovagkeresztjét. A főispán rendkívül hatásos szép beszédben üdvözölte a kitüntetett férfiakat, majd egyenkint mellükre tűzte az érdemrendet. A kitüntetettek nevében Vogel Béla vezérigazgató lendületes beszédben válaszolt. Az egyes intézetek képviselőiben megjelentek az ünnepélyen Ágoston Károly, Glasner Mór (Sárosvárm. Takpt.), Klobusiczky Béla (Eperjesi Takarékpénztár) és Schönwiesner János (Eperjesi Bankegylet).

Halálhírek. *Kochina* Emil, a kisszebeni kir. járásbíróság jeles bírja október 14 ikén, életének 45. évében tüdőgyulladásban meghalt. Temetésén, melyet hétfőn délután Korotnoki János kanonok fényes papi és diakonusi segédlettel végzett, megjelent a város egész közönsége s mély részvétellel kísérték el utolsó útján a kisszebeni sírkertbe.

Özv. *Bálint* Tivadarné szül. Prúnyi Ludovika okt. 19 ikén d. u. 5 órakor, életének 75. évében Bártfán meghalt. Temetése okt. 21-ikén délután 3 órakor az evang. egyház szertartásai szerint nagy részvétellel ment végbe.

Róm. kath. isk. tanulók áll. iskolában. A kassai egyházmegyei főhatóság kérésére vármegyénk kir. tanfelügyelője a vörösalmai r. kath. el. iskolai tanulóknak a szomszédos jakabföldi áll. el. iskolába való beiskoláztatását rendelte el. Ezen intézkedésével lehetővé tétetett, hogy a vörösalmai tanítónak hadbanléte folytán ezen község tankötelesei is beiskoláztassanak.

Jótekonycélú előadás. Október 30 ikén a városi «Uránia» mozgószínházban a vezetőség az eperjesi hadiárva alapja javára jótekonycélú előadást rendez. És pedig a szó szoros értelmében vett *jótekonycélú* előadást, amennyiben az előadás összjövödelme (bruttó-jövödelem) az eperjesi hadiárva alapját fogja növelni.

Szabadság. A vall. és közokt.-ü. miniszter *Kisák* Irén szedliczei áll. el. isk. tanító részére f. é. szept. hó 1-jétől jövő évi január hó végéig terjedő szabadságidőt engedélyezett.

Korpótlék. A vall. és közokt.-ü. miniszter *Ludmann* Paula eperjesi áll. tanítónőképző-int. rajztanár részére III-ik korpótlék címén évi 200 kor.-t engedélyezett.

Árdrágítók. Rendőrségünk horgára a mult héten is újabb három árdrágító akadt. *Kneller* Izsákot és *Kolber* Márkot, mert 84 kg. tehéntúrót és 283 kg. vaját halmozta össze, anélkül, hogy erre jogosítványuk lett volna, árdrágítás miatt feljelentette a rendőrség a kir. ügyésznek. A tejtermékeket pedig lefoglalta. *Blumenfeld* Adolfnét vaj-elővásárlás miatt 30 kor. pénzbírsággal sújtotta.

Női kézimunkatanítási díj. A vall. és közokt.-ü. miniszter a keczerpálvágási áll. el. isk. tanító neje, *Fedákné Zaán* Ilona részére az iskolánál az 1915/16 ik tanévben teljesített női kézimunkatanításért 60 kor. tiszteletdíjat engedélyezett.

Tanítási jogosítvány. Vármegyénk kir. tanfelügyelője a gazdasági ismétlőiskolák szervezésének 30. §-a alapján megbízta *Szeghó* Andort, a szedliczei áll. el. iskolához beosztott rendes áll. iskolai tanítót, az ottani áll. iskolával kapcsolatos gazdasági ismétlőiskolánál a szokásos díj mellett a gazdasági szaktárgyak tanításával azzal, hogy az előírt képesítést 2 év alatt megszerezni tartozik.

MA

SZERKESZTŐ
REMEINYIK L.
WICK GY.
A lap szellemi
vonatkozó köz-
Flórián-utca 4.
küldendő

Napló

Nincs olyan új elnevezés, mint az új elnevezés. Locke-féle pszichológia szervek fiziológia és az introspekció járultak. Mind illeszkedhetik a szükség arra, hogy válják; amit nem kell, az csupán. Általános törvényelegendő arra, hogy válják s ezeket tapintat és ügyes erkölcsi tudás.

Nagyon csodálatos pszichológiai művelet, melyeket dinamikai, mert a pszichológia tudományában a közvetlenül a

Mit keresnek a nyolc éves gyermekek, hogy mi az a mondat s igehalmaz.

Am jöjjenek a tudományok, a kaszárnya-jellegűség egy osztály elhelyezni. Tíz padosorokkal, ha nek oda, mely könyv és maszka eszköz, anyag tűnjének a vizs fonszerű feleltet azt fogja jelent csmáltuk meg, aktiv cselekvés munka, addig a chológia s egyéb pszichológus, a

Arckép

A Máv. a arcképes igazolás bitása és kiállítása. A tájékoztató miniszter 1914. alatt kiadott rendeletek intézkedéseket tartozók együtt módni. A kimutatás 3. Állás. 4. Az tag neje, fia, leány és hajadon leány útján 2 kor. Új 3 kor.) 8. Jegyrovandó le, mel tandók fel A zá a kir. tanfelügyelő mint a nyugdíj csak akkor kap azt a családfele ha a családfele ha a záradékban ig lehetőleg ajánlv területéről a szóoló arcképes

MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS

SZERKESZTIK:
REMENYIK LAJOS ÉS
WICK GYULA.

A lap szellemi részére
vonatkozó közlemények
Flórián-utca 4. szám alá
küldendők.

KIADÓHIVATAL:
KÖSCH ÁRPÁD könyv-
nyomtató-intézete.

Előfizetési pénzek — isko-
lák és tanítók részére az
Eperjesi Lapokkal együtt
egész évre 7 korona — ide
küldendők.

**A SÁROSVÁRMEGYEI NÉPOKTATÁSI
INTÉZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.**

.... Az Eperjesi Lapok kéthetenként megjelenő melléklete. ....

Napló. :: James amerikai nagy pszichológus gondolatai.

Nincs oly pszichológia, mely méltó lehetne az „új” elnevezésre. Nincs is más, mint a régi Locke-féle pszichológia, melyhez az agy és érzékszervek fiziológiája, továbbá a fejlődési teória és az introspektív vizsgálat szubtilitásai hozzájárultak. Mindez azonban legnagyobb mértékben alig illeszkedhetik a pedagógia szükségleteihez. Semmi szükség arra, hogy a pedagógus kísérletező tudóssá váljék; amit neki, mint pszichológusnak tudnia kell, az csupán egy általános, de exakt áttekintés. Általános törvények korrekt ismerete teljesen elegendő arra, hogy valakiből jó pedagógus váljék s ezek mellett csupán egy szerencsés tapintat és ügyesség, valamint az illető jellem- és erkölcsi tulajdonságai számítanak.

Nagyon csodálódik az, aki azt hiszi, hogy a pszichológiából, mint a lélek törvényeinek tudományából oly teóriák és metódusok vonhatók le, melyeket direkt lehetne a tanteremben használni, mert a *pszichológia tudomány, de a nevelés művészet*. Tudományokból sohasem eredhetnek közvetlenül a művészetek.

Mit keresne a pszichológia ott, ahol egy hétnyelcés gyermeknek azt akarják a fejébe verni, hogy mi az alany, állítmány, egyszerű bővített mondat s igehatározó?

Am jöjjenek a pszichológia és a többi segédtudományok, de előbb tűnjék el a mai iskola kaszárnya-jellege s legyen pedagógiai képtelenség egy osztályban két tucat gyermeknél többet elhelyezni. Tűzre a katedrákkal s a ketrecpadosorokkal, hogy széles munkaasztalok jussanak oda, melyeken minél kevesebb a rongyos könyv és maszatos írka, de annál több a műszer, eszköz, anyag és szerszám. El kell még, hogy tűnjenek a vizsgák, a tanári notesz s a grammofonszerű felettetés. Majd ha minden gyermek azt fogja jelenteni, hogy *dolgoztunk*, ezt és ezt *csináltuk* meg, míg a passzivitás át nem változik aktív cselekvéssé, míg a tanulás nem lesz inkább *munka*, addig a pedagógia számára hiába a pszichológia s egyéb tudományok. Így lesz a tanító pszichológus, a gyermeklélek igaz megértője.

Arcképes igazolványok.

A Máv. a félélyű jegy váltására jogosító arcképes igazolványok érvényének meghosszabbítása és kiállítása tárgyában tájékoztatót adott ki. A tájékoztató a m. kir. kereskedelemügyi miniszter 1914. évi június 8-án 9534. eln. sz. alatt kiadott rendelete alapján a következő főbb intézkedéseket tartalmazza: Az egy hivatalba tartozók együttes kimutatáson tartoznak folyamodni. A kimutatás rovatai: 1. Sorszám. 2. Név. 3. Állás. 4. Az igazolvány száma. 5. A családtag neve, fia, leánya megnevezése. 6. A fiúgyermek és hajadon leány kora. 7. Illetékloróvás. (Megújítás 2 kor. Új igazolvány kiállítása, ha elveszett, 3 kor.) 8. Jegyzet. Az illeték postabélyegben rovandó le, mely bélyegek a kimutatásra ragasztandók fel. A záradékolást tanítóknál, óvónőknél a kir. tanfelügyelőség végzi. Úgy a tényleges, mint a nyugdíjas igényjogosultak családtagjai csak akkor kaphatnak arcképes igazolványt, ha azt a családfő is kiváltotta. Kivételt képez az, ha a családfő hadba vonult, de ez a körülmény a záradékban igazolandó. A postai expedíciók lehetőleg ajánlva eszközölköznek. Sárosvármegye területéről a Magyar Államvasutak vonalaira szóló arcképes igazolványok kiállítását és érvé-

nyesítését a miskolci üzletvezetőség eszközli. Az üzletvezetőséghez a megállapított beosztása szerint, a munkatorlódás elkerülése érdekében, ezen vármegye területéről az arcképes igazolványok érvényesítése és kiállítása érdekében még október hóban kell fordulni. A Kassaderbergi vasúti arcképes igazolványokra vonatkozó rendelkezések általában alkalmazkodnak a m. kir. államvasutak rendelkezéseiseihez, mely szerint itt is igényjogosultak a félélyű vasúti jegy váltására szolgáló arcképes igazolványra a nyilvántartási joggal felruházott összes tanítók, tanítóné, jellegkülönbség nélkül, az évi fizetéssel és nyugdíjigénytel bíró tanerők és rendszeresített állásban levő hitoktatók; az állami és kincstári rendes és nyugdíjas tanerők, és ezekkel együtt élő nejeik és szülői ellátás alatt levő, önálló keresetre még képtelen, 10 éven felüli gyermekeik. A működésben levő tanítók és óvónők igényjogosultságát a kir. tanfelügyelőség igazolja. Úgy az igazolványok kiállítását, mint az igazolványok érvényesítését a vasúti vezérigazgatóság Budapesti központi. Kezelési illeték fejében új igazolványoknál 2 kor. és érvényesítésnél pedig 1 kor., mely díj postautalvány mellett készpénzben küldendő Budapestre a vasúti vezérigazgatósághoz. és egyidejűleg a vonatkozó kérelmezéshez mellékelni kell az érvényesítendő arcképes igazolványt, a pénzfeladást igazoló postai bevételt és egy megcímzett válaszbortéket, mely ellátandó az ajánlottan való küldéshez megfelelő postabélyeggel; míg új igazolványkérséknél természetesen mellékelni kell az illetőnek látogatójegy alakú és sajátkezű névaláírásával ellátott arcképét. Az igazolványoknak családtagok részére való kérésénél és egyenlő több tanerők iskolánál az igényjogosultság igazolására kimutatás szerkesztendő, hasonló módon, mint az a m. kir. államvasutakhoz szükséges. Végül megemlítjük még, hogy azok az arcképes igazolvány váltására kötelezettek, akik saját maguk és családtagjaik részére december hó végéig az arcképes igazolvány kiállítását, illetőleg annak a következő évre való érvényesítését elmulasztják, az utazási kedvezményre való igényüket saját személyükre, illetőleg családtagjaikra nézve azon évre elvesztik.

Az erkölcsi erők szerepe a háborúban.

Irta: Gajdos János ig.-tanító. (Folytatás.)

Kétségtelen az, hogy országunk népei és társadalmi osztályai mind részesek a nemzet dicsőségében. A vitéség, a hazaszeretet, a kötelességben való megállás, a jellemzilárdás nincsen fajhoz és osztályhoz kötve, bár lehetnek és vannak is e téren vezető fajok és vezető osztályok. A hadjárat azonban azonos sorsot mér a szinmagyarrá és az idegen nyelvet beszélő honpolgárra, a gazdagra és a szegényre, az előkelőre és az alantásra egyaránt. Azonos kötelességek elé is állítja, azonos elismerésben és jutalomban is részesíti őket. A lövészárkok és a menetelések törődése, a sokféle kényelmetlenség, nélkülözés és veszedelem közös tapasztalása a békében széthúzó és külön célokra törekvő társadalmi osztályok gyermekeit a legközvetlenebb demokráciába olvasztja össze. Ma, a szociális forrongás korában nagy erkölcsi eredményeket várhatunk ettől a körülménytől. Néposztályok és nemzeti csoportosulások egyaránt megismerik és belátják ma, hogy mint a háborúban, úgy a béke idején is a közös célok csak vállvetett, testvéries együttes munkával lehet elérni. Megismerik, hogy a társadalom különböző rétegei egészen termé-

szetes alakulások, mely ellen zúgolódnak badarság. A háborúban is van alá- és fölrendeltség, de ez oly szükséges, hogy felbomlásával a rend is felbomlik s eleve is megdől a siker. A háború megérteti az emberekkel, hogy nem állhat minden egyes ember ugyanazon a helyen, de bárhol áll is, szolgálhat és kell is szolgálnia a közös cél elérésére. A munkakörökben és az elhelyezkedésben szükségszerű a különbözőség, de a közösségben minden egyes embernek azonos a hivatása, feladata, államháztartásbeli jelentősége. A háború megtanítja azt az igazságot, hogy a hadvezérek, a vezetők csak irányítják, de a sereg maga küzd a harcot, szerzi meg a diadalt, és e diadal sokszor nem a hadvezér, hanem egy közönséges közkatona hűségén és éberségén fordul meg. A hűség, a kitartás, az ügyesség mindenki számára egyformán tartja készen az elismerés, a dicsőség koszorúját.

Igaz, hogy nálunk sohasem volt olyan társadalmi osztály, mely a szegény népet vagy a nemzetiségeket lenézte és megvetette volna. Az úri-osztály szívesen atyáskodott, de sohasem zsarnokoskodott a népen. Sőt a zárkózott rendiség korában is folytonosan készséggel szedte fel magába a nép s a nemzetiségek kimagasló jeleit a nemesi osztály, s híven megosztotta velük kiváltságait. Így volt ez nagyjában és egészben véve.

És a mi népünk s az országban élő valamennyi nemzetiség kezdettől fogva annyi jelest adott a hazának.

Most a háború még több tiszteletra és figyelemre kötelez majd mindnyájunkat a nép iránt, amely a lelki erőben és erkölcsi minőségben oly gazdag néphadsereget nevel a haza védelmére.

Viszont a háború népünk lelkében a hazaszeretet érzését fogja mélyíteni. A magyar mindig szerette hazáját, de valljuk meg, hogy sokkal szívesebben sütkérezett a multak patinás dicsőségének sugárainál, mint dolgozott és verejtékezett a jelen nagyságáért vagy a jövő boldogságáért. Az ezredéves multról szívesen elmerengett, de a jövőre keleti fatalizmussal tekintett. A mi magyarságunkat a második ezerév nem igen izgatja, róla nem egyszer kételkedéssel beszél, sőt, mint ahogyan a maga haláláról szokott, a haza esetleges elmulásáról is bizonyos megnyugvással elmélkedik. A haza veszedelme azonban felrázta a lelkét. A nagy próba most a jelen kötelességeire tereli a figyelmét s a jövődőt követelő reményességét elemi erővel váltja ki a lelkében. A háború mindenkivel megérteti most, hogy a hazaszeretet nem az apák nagy tetteiről való méla ábrándozás, nem a régi dicsőség visszfényében való tétlen sütkérezés, hanem komoly kötelességek egész sorozata, a hazában a haza boldogságáért, jólétéért, biztonságáért való áldozatos munka, milliók szolidaritásának tettekben nyilvánuló kifejezése. Az igazi hazaszeretet nemcsak a multba tekint, hanem és sokkal inkább a jövőre irányítja a hazafiak szemét, szívét, lelkük egész érzésvilágát. Én hiszem, hogy e világháború nemzetiségeinkkel is megérteti, hogy a hazához való hűség nem holmi kegyes szívességtétel, hanem a legelemibb kötelesség, amit e honpolgár kenyeret és védelmet adó hazájával szemben tanúsíthat. Én azt várom, azt reményelem, hogy e háború közös baja, vihára, nyomora és dicsősége megérteti e hazában mindenkivel, hogy amint az egyes ember, úgy a nemzet is akkor lép az elmulás útjára, ha már csakis a mult emlékeinek él s nem a jövődőt reményei lelkesítik tette; és hogy amint az egyes családokat, úgy a hazát is csak a beletartozók mindenké-

nek vállvetett, őszinte, nemes és áldozatra kész hűsége teheti boldoggá és nagygyá.

En nem tudok lemondani arról a reménységről, hogy hazánk lakosságának minden rétegében megnövekedik, bölcsőbb, tartalmasabb, erkölcsi erőiben gazdagabb lesz a hazaszeretet.

A magyar népnek megvolt mindig az a hajlandósága, hogy az állam és a haza között éles különbséget tegyen: A hazát szerette, de az állammal szemben mindig bizalmatlan, sőt sokszor ellenséges indulatú volt. Ne ítéljük meg érte, történelmi multja van ennek a dolognak, mert a magyar nép ok nélkül sem nem szeret, sem nem gyűlöli semmit. Az állam a béke idején sajnós, legtöbbször csak úgy jelentkezik a nép előtt, mint egy különálló, titkos utakon járó, erőszakos, alkut nem ismerő hatalom, mely mindent követel, de keveset és nehezen ad. A világháború most az államot a maga igazi jentőségében mutatja be. Most mindenki föl ismerheti, hogy az állam öntudatosan nagy célok felé törő hatalom, amely fölöttünk áll, mert mindnyájunkat védi, amelynek ereje mindnyájunk biztonsága, azért is közösen támogatni kötelesség. Ma mindenki föl ismeri, hogy az állam azért gyűjti össze morzsáknak az erő forrásait tőlünk, hogy veszély idején védelmező szárnyait, mint áttörhetetlen paizst mindnyájunkra kiterjeszthesse. Az állam ereje mindnyájunk erejének tömörített egysége. Az állam csak akkor nyújthat védelmet, ha mindenki szívesen, minden erejéből támogatja. Erős a hitem, hogy a háború befejeztével mintegy leszűródött igazság erősödik meg minden honpolgár lelkében az a meggyőződés, hogy józan értelemmel senki sem fogadhatja el az államellenes felfogások, elméletek és törekvések jogosultságát. A háború minden tudós fejtegetésnél jobban és világosabban megérteti a néppel az állam igazi jelentőségét. En erősen hiszem, hogy a háború beveződésével a hazaszeretet hűsége a magyar nemzet minden rétegében az állam tiszteletének és támogatása kötelezettségének egyetemes tudatával fog meggazdagodni.

Jól esik látni, hogy a lánának hirdett úri társadalom a háború kezdete óta milyen kitartással forgolódik a jóltevés oltárainál, miképp szorgoskodik a könyörület és felebaráti szeretet munkaterein. Úrinők áldoznak fel egyéni kényelmüket és megmutatják, hogy az éjjeleket nemcsak a báltermekben, hanem a vasúti peronokon és a kórházak kórtermében is át tudják virrasztani.

A jóltevés sportszerűségét az igazi ember szereteten alapuló, de óvatosan józankodó testvéries együttérzés segítő-készsége váltotta fel. Munkára és áldozatokra serkent az egész társadalom. Válaszfalak omlottak le, szívbeli kötelek szövédket mindenfelé. A betegágyak és a közjótékonyági intézmények sóhajai és vigasztalásai közt a különböző társadalmi osztályok megtanultak egymásban az embert és a testvért látni. Lassanként kezdjük belátni, hogy az élet az erkölcsi erők érvényesülésének és kapcsolódásának a tere. Kezdjük megtanulni, hogy egyesek és népek boldogsága nem egyedül a gazdasági és a társadalmi viszonyok alakulásán, hanem elsősorban a belső, a lelki erőteljesedés harmonikus összehatásán fordul meg. A háború közös aggodalmi, közös kötelességei, közös bánata kezdi velünk megértetni, hogy bár nem azonos mederben folyik mindnyájunk élete, de egymásra vagyunk utalva, egymástól függünk s hogy az emberek életét nem pusztán önmagukban, hanem a közösségekhez való viszonyban kell értékelnünk. S mit várhatunk ezek alapján a jövőtől s mit vár tőlünk is a szebbnek óhajtott jövő? (Vége köv.)

Körlevelek.

3447 - 1916. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén működő összes el. isk. s egyéb népokt. intézetek igazgatóihoz s tanerőikhez.

A vall.- és közokt.-ü. miniszter úr folyó évi október 14-ikén 12,508—1916. eln. szám alatt hozzám a következő rendeletet intézte:

„A Háborúban Feldült Tűzhelyeket Újrafelépítő Országos Bizottság elnöksége avval a kérelemmel fordult hozzám, hogy *hadisírgondozó-alapja* javára november 2-ikén, Halottak napján a hazai összes középfokú és elemi iskolákban gyűjtést rendeljek el.

Bár jól tudom, hogy a háború okozta súlyos gazdasági viszonyok sokféle és nehezen elvisel-

hető anyagi terheket rónak a társadalom minden rétegére, a fent jelzett nemes cél mégis olyan, melynek közeli és méltó megvalósítása elől sem hazánknak az elesett hősök iránt örök hálára kötelezett lakossága, sem a hazai tanulóifjúság, melynek boldog, békés jövőjeért ömlött ki véréük, el nem zárkozhatik. A hadisírgondozó-alap a kárpáti harcokban hősi halált halt német katonák sírjainak kegyeletes gondozására is szolgál s a magyar ifjúságot még bensőbb szálak fűzik majd dicső szövetségeseinkhez, ha szíve és anyagi ereje szerint hozzájárulhat a Kárpátok védelmében elvérzett német harcosok emlékének a magyar nemzethez méltó megőrzéséhez.

Elrendelem tehát, hogy a háborús gyűjtések eddig bevált módja szerint valamennyi rendelkezésem és vezetésem alatt álló elemi és középfokú tanintézetben november 2-ikén (Halottak napján) a tanulóifjúság körében a szorgalmi idő megszakítása nélkül a jelzett célra gyűjtés rendezessék. A tanulóifjúság a gyűjtés céljára nézve már eleve felvilágosítandó s elvárom a tanintézetek vezetőségétől, hogy a gyűjtést hazafias érzésük szerint a maguk részéről is előmozdítsák, anélkül természetesen, hogy a gyűjtés az önkéntes és semmiképpen nem kötelező adakozás jellegét bármi tekintetben is megzavarná.

Az egybegyűlt összeget az intézetek igazgatói közvetlenül a Háborúban Feldült Tűzhelyeket Újrafelépítő Országos Bizottság elnökségéhez küldjék s ebből a célból postabefizetési lapokért előzőleg a nevezett Bizottsághoz (Budapest, Képviselőház) forduljanak. A gyűjtés eredményét jelentés kíséretében felettes tanügyi hatóságukhoz folyó évi november hó végéig terjeszték fel s felhívom Címet, hogy e jelentéseket összefoglaló felterjesztését hozzám legkésőbb f. évi december hó végéig küldje be.

Miről Címet tudomás és a rendelet értelmében f. évi november 2-ikén, Halottak napján a hadisírgondozó-alap javára az adományok gyűjtése céljából azzal értesítem, hogy az egybegyűlt összegek közvetlenül a Háborúban Feldült Tűzhelyeket Újrafelépítő Országos Bizottságnak Budapest, Képviselőház címen küldendők és a gyűjtés eredménye pedig november hó végéig hivatalomnak is bejelentendő.

Tankerületem tanítóságának a kegyeletes célt, a rendelet értelmében való eljárással minél emlékezetesebb és eredményesebb siker érdekében, az eddigi ismert buzgóságába ajánlom.

Eperjes, 1916. okt. 19.

Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

3326—1916. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén lévő összes áll. el. isk. és áll. óvodák igazgatóihoz, vezető tanítóikhoz és óvónőihez.

Az áll. elemi iskolák és áll. óvodák 1916/17. tanévi *benépesítési adatainak* mielőbbi egybegyűjtése céljából felhívom Címet, hogy a vezetésem alatt álló iskolába, illetőleg óvodába a folyó tanévre beírt összes tanulókról, illetve óvodásokról szóló kimutatást a m. kir. vall.- és közokt.-ü. miniszter úr 128,000—1910. sz. rendeletével kiadott III. számú mintához való alkalmazkodással (megjelent a rendelet a NÉPTANÍTÓK LAPJA 1910. december 1. számában) elkészítve, hivatalomhoz haladéktalanul terjessze be.

Kimerítő tájékoztatás szempontjából jelzem, hogy a mindennapi iskolai tanulókról, az ismétlőiskolásokról, valamint az óvodai növendékekről külön-külön kimutatások készítenők s feltüntetendő a kimutatásokon az is, hogy az osztályok, csoportok az egyes tanerők között miként oszlanak meg s mely tanerők vezetésével állanak.

Eperjes, 1916. okt. 28-ikén.

Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

3256—1916. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén működő valamennyi állami és községi elemi iskolai tanítóhoz

Az új termények közvetlenül történő sürgős átvétele iránt rendelkező 2978—1916. M. E. sz. körrendelet gyors és sikeres végrehajtása céljából a most említett körrendelet 9. §-a felhatalmazza a törvényhatóság első tisztviselőit, hogy bárkit kötelezhetnek a rekvirálásnál való közreműködésre. A m. kir. vall.- és közokt.-ü. miniszter úr f. é. 2823/eln., illetve f. é. 13,078. eln. számú rendelete értelmében ezen gabonarekvirálásokról az állami és községi elemi népisk. tanítók munkája a felmerült szükséghez képest igénybevehető.

Midőn a hazafias kötelesség eme munkájára felhívom a Cím figyelmét, egyben értesítem, hogy ezen munkák végzését hivatalomnak bejelenteni el ne mulassza, hogy a jutalmak és segélyek iránt teendő javaslatomnál a fentebbi körülményt figyelembe vehessem.

Eperjes, 1916. okt. 9-ikén.

Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

Hírek.

Kérjük az előfizetési díjak beküldését! Felkérjük az iskolai helyi hatóságokat és a tanító urakat a lapért járó hátralékos előfizetési díjaknak a kiadóhivatal címére — Kósch Árpád könyvnyomdája Eperjes — mielőbbi beküldésére. A törvény értelmében szedendő iskolai beirattási díjak kizárólag könyvtári célra fordíthatók s így mi akadályunk sem lehet a lapért járó előfizetési pénzek kiegyenlítésének.

Figyelmeztetés. A vall.- és közokt.-ü. miniszter úr az állami elemi iskolák helyi költségvetéseinek felterjesztési idejét minden év november hó 15-ikéig állapítván meg, amely iskolák részéről a költségvetések már beküldettek a kir. tanfelügyelőséghez, a netalán felmerülő helyesbítések iránt legkésőbb november 1-jéig teendő előterjesztés a jelzett hivatalhoz. Amely áll. elemi iskolák az említett költségvetéseket, valamint az új nyomtatványnak megfelelő ifjúsági és tanítói könyvtári költségvetéseket még be nem küldötték a kir. tanfelügyelőséghez, azok ezen kötelességüknek haladéktalanul, azonban legkésőbb november 1-jéig tegyenek eleget. Az iskolákat jellegkülönbség nélkül figyelmeztetjük, hogy a vall.- és közokt.-ü. minisztérium f. évi március hó 15-ikén 4046. eln. sz. alatt kelt rendelete értelmében a konyhakerti növényeknek a tanulók által való termesztése eredményéről szóló részletes jelentések a termés anyagszámadásának bemutatása mellett a kir. tanfelügyelőséghez mielőbb betérjesztendők. A még be nem küldött folyó tanévi lecke- és óratervek, valamint tankönyvjegyzékek haladéktalanul beküldendők a jelzett hivatalhoz; úgyszintén a tanításnak osztályok szerint mikor történt megkezdése is bejelentendő a nevezett hivatalhoz.

Értesítés. Miként vármegyénk tanítóságával annak idején közöltetett, Szabó Elemér, vármegyénk kir. tanfelügyelője a megyebeli földrajzi ismeretek tanítását megkönnyítendő, megírta *Sárosvármegye földrajzát* az elemi iskolák III-ik osztálya számára. A művecske már megjelent és kapható a helyi könyvkereskedőknél. A földrajz kiadta Lampel R. budapesti cég s egy példány ára 72 fillér. A könyv tulajdonképpen vezérfonal és segédkönyv kíván lenni az elemi iskola III-ik osztályát vezető tanítóknak. A mű érdekességét és hasznavehetőségét fokozza a benne levő 9 kép, valamint Eperjes város térképe és a vármegye színes térképe. Tinktve, hogy a földrajz szövege nemcsak azt igazolja, hogy a modern pedagógiai követelményeknek megfelelően íródott, hanem benne a nemrég vármegyénkben lefolyt háborús események is közölve vannak, ezért méltán ajánlhatjuk az értékes és érdekes könyvecskét kartársaink figyelmébe.

Gyermekvédelmi új hajlék érdekében.

A Zsófia Orsz. Gyermekszanatórium-Egyesület szoros kapcsolatban az állami gyermekvédelemmel szervezi a társadalmi erőket az iskolaköteles beteg gyermekek védelmére. Máris áldásosan működő Balatonalmádi Gyermekszanatóriumában kizárólag tanári és tanítói gyermekek részére tíz állandó ingyenes helyet tart fenn, azok kivül a háború szerencsétlen beteg árvái számára most építette fel Balatonszabadin, Siófok szomszédságában a háború szerencsétlen beteg árváinak első hazai gyermekszanatóriumát 225 ágygal. Ezen korszakos gyermekvédelmi új hajlék érdekében a vall.- és közoktatásügyi minisztérium részéről engedélyt kapott az egyesület, hogy a tanulóifjúságot igénybevehesse, s ez okból a hazai összes tanerőkhöz fordul, mindegyik címére külön küldve gyűjtőleveket azon kérelemmel, hogy növendékeik körében néhány fillért gyűjtési törekedjenek. Ajánljuk a vármegye tanítóságának figyelmébe a jótékony célú gyűjtést annál is inkább, mivel a Gyermekszanatórium-Egyesület kijelentése szerint az új intézetben is különösen figyelemmel lesz a tanítók hozzátartozóira és azokra, akiket a tanítótestületek ajánlanak.

Helyreig
közöltük, hog
drágitás miat
Akkor tévede
a Vakok Inté
a Bradovka-cé

Áthelyez

kir. miniszter
áll. óvónőt
áll. óvodához
oroszbetörés
óvodához
ideig működő

Egyhuza

tanfelügyelője
megadta hozzá
hankvágási és
tekintettel arra
sége tankötel
ben délelőtti, v
tartassék.

Nagylelkű

gépgyár-rt. mag
vármegyei rokl
mányozott, ame
Juruv Jakab al
ottani és Hudá
között. A közp
teki ülésén fog
a Singer-rtársas
ügyvédnek és
Farkas Ignácna
lelkű adomány
lése terén való
egyébként a k
kapui fellábu
cipészvarrógép
amely nagylelkű
netét fejezte ki
bizottság.

Hőseink

sító alapra

Özv. Piller Sán
Geduly Henrik
Bujanovics Sán
Rosenberg Ted
Morócz Karola
Jelenik Emma
Lustig Jenő
Br. Ghillány J
Wächter Elza
Meliórisz Kálm
Kis Gusztáv
Péchy Zsigmon
Klefner Gyula
Vogel Béla.

Az «Uráni

a «Homunculus
ez a legszenzác
lapok elismerő
ennek a film
terien megfeste

Gubacsgy

bőriparunknak
gubacsra van
miniszter felhív
ban a mult és
arra kéri az
gubacsgyűjtésh
gyűjtésben az
lazott módon ú

Csalánszá

vall.- és közokt.-
gyűjtés folytán
tött csalánment
merült és a vm
tett költségek
engedélyezett.
költségek teljes

munkájára
ertesitem,
mnak be-
almak és
a fentebbi

emér s k.,
ügyelő.

bekül-
óságokat
ékos elő-
— Kósch
előbbi be-
endő is-
tári célra
t a lapért

közokt. ü.
elyi költ-
nden év
amely is-
küldelek
felmerülő
er 1-jéig
z. Amely
etéseket,
elő ifjú-
eket még
lőséghez,
ul, azon-
ek eleget.
gyelmez-
isztérium
sz. alatt
erti növé-
ése ered-
a termés
ett a kir.
endők. A
ecké- és
haladék-
oz; úgy-
nt mikor
nevezett

nitóságá-
mér, vár-
beli föld-
dó, meg-
iskolák
ár meg-
edőknél.
sti cég s
ulajdon-
lenni az
ítóknak.
fokozza
áros tér-
tekintve,
igazolja,
nyeknek
nemrég
nyek is
atjuk az
társaink

kében.
gyesület
védelem-
aköteles
osan mű-
umában
szére tíz
zonkivül
számára
k szom-
g árvái-
ággal.
k érde-
ztérium
hogy a
kból a
címe
emmel,
t gyűj-
nitósá-
t annál
yesület
önösen
óra és
ak.

Helyreigazítás. Lapunk mult számában közöltük, hogy a rendőrség Weisz Dávidot árdrágítás miatt a kir. ügyészségnél feljelentette. Akkor tévedésből azt írtuk, hogy Weisz Dávid a Vakok Intézetének volt alkalmazottja, holott a Bradovka-cégnél van alkalmazva.

Áthelyezés. A vall.- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Laurencsik* Erzsébet felsővízközi áll. óvónőt saját kérésére az élesdi (Biharm.) áll. óvodához helyezte át. Nevezett óvónő az orosz betörés következtében a nagysárosi áll. óvodához osztatott be szolgálatéltre, hol jelen ideig működött.

Egyhuzamos tanítás. Vármegyénk kir. tanfelügyelője az iskolai helyi hatóság kérelmére megadta hozzájárulását ahhoz, hogy a margonyai, hankvágási és orsói ág. h. ev. iskolákban — tekintettel arra, hogy azokat a szomszéd községek tankötelesei is látogatják — a téli időben délelőtti, vagyis egyhuzamos 6 órai tanítás tartassék.

Nagylelkű adomány. A Singer varrógépgyár-rt. magyarországi képviselőse a sáros-vármegyei rokkantak részére 3 varrógépet adományozott, amelyek a mult héten lettek kiosztva Juruv Jakab alsószalóki, Tomis Mihály ugyanottani és Hudák András pécsújfalusi rokkantak között. A központi segélyző-bizottság mult pénteki ülésén foglalkozott az adománnyal s úgy a Singer-rtársaságnak, mint dr. Müller Bertalan ügyvédnek és a társaság helyi képviselőjének Farkas Ignácnak köszönetet mondott a nagylelkű adományért, illetőleg az annak kieszközlése terén való fáradozásaikért. Farkas Ignác egyébként a központi bizottság által Fecs János kapii féllábú rokkant részére adományozott cipésvarrógép árából is elengedett 10%-ot, amely nagylelkű adományért szintén hálás köszönetét fejezte ki a vármegyei központi segélyző-bizottság.

Hőseink sírjának gondozását biztosító alapra újabban következők adakoztak:

Özv. Piller Sándorné	20 kor.
Geduly Henrik püspök	50 >
Bujanovics Sándor	20 >
Rosenberg Teofilné	20 >
Morócz Karola	2 >
Jelenik Emma	2 >
Lustig Jenő	5 >
Br Ghillány József	10 >
Wächter Elza gyűjtése	6 >
Meliórisz Kálmánné	20 >
Kis Gusztáv	5 >
Péchy Zsigmond	30 >
Klefner Gyula	4 >
Vogel Béla	10 >

Az «Uránia»-mozgó legközelebb vásznára a «Homunculus»-t fogja hozni. Az őszi idénynek ez a legszenzációsabb filmattrakciója. A fővárosi lapok elismerőleg nyilatkoztak a közelmúltban ennek a filmnek kiváló szépségéről és mestertien megfestett lelki rajzáról.

Gubacsgyűjtés iránt. Tekintve, hogy bőriparunknak a folyó évben is nagymennyiségű gubacsra van szüksége, a vall.- és közokt.-ü. miniszter felhívja az iskolák figyelmét az e tárgyban a mult évben kiadott körrendeletére és arra kéri az iskolákat, hogy figyelemmel a gubacsgyűjtéshez fűződő nagy érdekekre, a gyűjtésben az említett körrendeletben körvonalazott módon újból közreműködni igyekezzenek.

Csalánszáraz szállítási költsége. A vall.- és közokt.-ü. min. az általa elrendelt csalánszáraz szállítási költségeinek megfizetésére 9 kor 37 fill.-t engedélyezett. Ezzel a felmerült és bejelentett költségek teljes kiegyenlítését nyertek.

Talált. Október 13-ikán Marincsák János csizmadia neje egy pénztárcát talált 40 korona készpénzzel. Tulajdonosa a rendőrkapitányságnál átveheti.

Iskolaszünetelés járvány miatt. A *berzevicsei* áll. el. iskolát és óvodát a járásorvos a községben nagy mérvben fellépett ronszolótöröklob miatt bizonytalan időre bezáratta.

Osram axial villanykörték egyedüli rak-tára a *Luchs-vasúletben*.

Az Iparosok Könyvtára sorozatának legújabb köteteként a kereskedelemügyi miniszter megbízásából *Léhotsky K. Gyula* okleveles gépészmérnök, felsőipariskolai tanár állította össze «Az aratógépkezelő» címmel a géptulajdonosok és -kezelők számára szükséges tudnivalókat. A képekkel nagyon bőven illusztrált műnek ára 3 korona 20 fillér és Budapesten a Korvin Testvérek vállalatnál (VI., Révay-utca 12.) rendelhető meg.

Hiába keres,

sehol sem talál jobb
s olcsóbb, a táborba
küldendő csomagokra
egyedül alkalmas

vízmentes
csomagolópapírost,

mint

Kósch Árpád

könyvnyomdai műintézet ::
papir- és írószerraktárának
üzletében :: Eperjesen.

Különös véletlen. Nemrég a *Kiss* bankházba Budapesten egy asszony jött be és a 20,565. számot kérte. Mikor kérdezték tőle, miért éppen ezen számot kéri, azt felelte, hogy ő 65-ben május 20-ikán született. Ezen sorsjegyet tényleg 600,000 koronával sorsolták ki. Azóta igen sokan küdenek be fontos napokat, mint születési, házassági, halálozási dátumokat *Kiss Karoly és Tarsa* banknak, Budapest, Kossuth Lajos-utca 13., hol aztán az illető számra eső sorsjegyet kiválasztják és megküldik. Tanácsos az okt. 27-ikén kezdődő osztálysorsjáték első osztályához fontos dátumot *Kiss* bankháznak beküldeni és megírni, hogy egész sorsjegyet óhajt e 12 kor.-ért, vagy felet 6 kor.-ért vagy negyedet 3 kor.-ért avagy nyolcadot 1 kor. 50 fill.-ért. A megfelelő sorsjegyet azonnal elküldik.

Bőrutalványok kiosztása Eperjesen.

Az Orsz. Bőrfelosztási Központ Eperjesnek, a város szeptemberi polgári szükséglete fejében 140 kg. bélyegzett bőrt utalt ki, melynek a kisiparosok közti felosztásáról nálunk az ipartestület gondoskodik. Értesülésünk alapján felhívjuk a város cipésziparosait, hogy utalványaikért az ipartestület elnökségénél saját érdekükben mielőbb jelentkezzenek. Különös érdekükben áll ez a szegényebb iparosoknak, akikről való gondoskodást a Központ külön is kiemelni fontosnak tartotta.

Áll. iskolai helyreállítási költségek.

A vall.- és közokt.-ü. miniszter az áll. el. iskolai épületek helyreállítására a várm. kir. tanfelügyelő előterjesztésére a következő összegeket utalta ki, úgymint: az aranybányai áll. el. iskolánál szükséges sürgős javításokra 2500 kor.-t; a radácsi áll. el. iskolánál szükséges javításokra 600 kor.-t; a paloncai áll. el. iskolánál szükséges javításokra, segélyképen 100 kor.-t; a nyársardói áll. el. iskolánál szükséges javításokra segélyképen 250 kor.-t; az orkutai áll. el. iskolánál szükséges javításokra segélyképen 1000 kor.-t; a pécsújfalvi áll. el. iskolánál szükséges javításokra 400 kor.-t; a singléri áll. el. iskolánál szükséges javításokra segélyképen 250 kor.-t; a felsőmérki áll. el. iskolánál szükséges javításokra segélyképen 200 kor.-t; a sárosbogyányi áll. el. iskolánál a pince víztelenítésére segélyképen 100 kor.-t; a somosújfalvi áll. el. iskolánál sürgős javításokra 200 kor.-t; a bártfai áll. el. iskolánál szükséges sürgős javításokra segélyképen 1100 kor.-t; a bártfahályói áll. el. iskolánál szükséges javításokra segélyképen 4500 kor.-t és az osztó pataki áll. el. iskolánál szükséges javításokra 800 kor.-t.

Vonatösszeütközés Kissebenben. Mult hét szerdáján, a délelőtti órákban a kissebeni vasúti állomáson kisebb vonatösszeütközés történt. Az Orló felől befutott katonavonat oly hosszú volt, hogy utolsó kocsijai még a váltón kívül, az egysín páron maradtak. A kétmozdonyos üres vonat, mely az állomáson vesztegelt, amikor Orló felé az állomásról kifutni akart, a sín páron szembetalálta még a katonavonat hátsó néhány kocsiját, melynek nekiszaladt. Az üres vonat két gépjé s a katonavonat utolsó kocsijai erősen megrongálódtak. Emberéletben nem esett kár.

A hősök emlékére a következő adomány érkezett: Kolozsy József, kályhás K. 10—

Összesen: K. 10—

Eddigi gyűjtésünk: „ 13,070 04

Főösszeg: K. 13,080 04

Kereskedőink figyelmébe. A cs. és kir. hadsereg főparancsnokság a cs. és kir. áru-forgalmi központok részére közös kirendeltséget állított fel Budapesten abból a célból, hogy a katonai hatóság egyrészt tájékoztatást nyújtson a magyar kereskedőknek a megszállott orosz-lengyelországi, szerbiai és montenegrói területek gazdasági viszonyairól, másrészt közbenjárjon a cs. és kir. hadügyminisztérium, valamint a magyar szakminisztériumok hozzájárulásával kiadott kivitei engedélyek gyors elintézésé ügyében. A kassai kerületi kereskedelmi és iparkamara arra hívja fel az érdekeltek figyelmét, hogy a központ Budapesten, V., Szemere-u. 6. alatt székel s szervezetéről, valamint feladatáról részletesen a PESTER LLOYD okt. 8-án megjelent száma számol be. Részletesebb tájékoztatást a kassai kereskedelmi és iparkamara ad, amely egyúttal felhívja azokat az érdekelteket, akik az okkupált területekkel élénkebb kereskedelmi összeköttetésre lépni óhajtanak, hogy ezt a szándékukat nála bejelentsék.

Az eperjesi hadiárvak részére a következő adományok érkeztek: N. N. 10 korona, Kolozsy József kályhás 10 kor., Olejár Jánosné Sósgyűlvész 10 korona.

A kiviteli engedélyek iránti kérelmek benyújtásánál a felek még mindig gyakran hagyják figyelmen kívül az idevonatkozó szabályokat, úgy hogy a kérvényeket újabb benyújtás végett vissza kell adni, ami jelentékeny idővesztéssel jár. A kassai kereskedelmi és iparkamara ennél fogva újból figyelmezteti az érdekelteket, hogy a kiviteli engedélyek az arra rendszeresített 5 űrlapból álló hivatalos nyomtatványok felhasználásával kérendők, amelyek a kamaránál megszerezhetők. Az űrlap 4-ik lapjának hátlapján foglalja magába az utasításokat, amelyeket a kamara azzal ajánl a kérelmezők figyelmébe, hogy minden tekintetben ez utasításoknak megfelelően járjanak el.

Leányiskolákban katonai célú ruhadarabok készítése iránt. Nőnevelő-intézetünk lelkes tanulóifjúsága a létünkért folyó háború elmúlt két esztendejében meggyőző bizonyosságát adta annak, hogy önfeláldozással küzdő haderőnk szükségleteinek fedezése, különösen pedig annak téli ruhával való ellátása érdekében szorgalmasan és fáradhatlan munkájával dolgozni nemcsak kész, de bámulatos eredménnyel képes is. A harmadik téli háború valószínűsége szükségessé teszi, hogy a nemzet ezen zsenge, de kiválóan bevált munkaerőjét újból igénybe vegye. Ismét szükséges, hogy a női kézimunkatanítás ideje alatt a növendékek az idén is a mult tanévi keretekben katonai célú ruhadarabok készítésével foglalkozzanak. A hadvezetőség a magyar nők hazafias munkájának elősegítésére bizonyos mennyiségű kincstári (ingyenes) kötőfonalat fog a honvédelmi minisztérium Hadsegélyző-Hivatala útján kiadni, azzal a kötelezettséggel azonban, hogy abból csakis a meghatározott mintájú cikkek készíttessenek s azok a Hadsegélyző-Hivatalhoz szállíttassanak be. A Hadsegélyző-Hivatal a szükséges kincstári kötőfonalat a megfelelően kitöltött «Nyilatkozat» ellenében bocsátja az egyes intézetek igazgatóságainak rendelkezésére. A szükséges kötőanyag és netalán szükséges utasítás beszerzése iránt közvetlenül a Hadsegélyző-Hivatal fonatosztályához kell fordulni Budapest, V., Képviselőház. Kétségtelen, hogy a növendékek a nemes cél érdekében ezúttal is minél eredményesebb munkásságot fognak igyekezni kifejteni és szives készíttéssel fognak katonai ruhadarabok készítésével a hadseregnek támogatói lenni, mely munkásság kifejtésére a magas kormány hívja fel a leányiskolák növendékeit.

Szappan hiányában nélkülözhetetlen a *Renofin* kézmosószer. Kapható *Luchs-vasúletben*.

Szedercserjelevélgyűjtés iránt. A vall.- és közokt.-ü. miniszter a folyó évi április havában kiadott körrendeletével az ország tanulóifjúságát szedercserjelevél gyűjtésére hívta fel. A hadseregnek a folyó évben is nagymennyiségű szederteára lévén szüksége, a gyűjtőmunka buzdítása érdekében a hadügyi kormányzat elhatározta, hogy a gyűjtött szederlevelek métermázsájáért a gyűjtésben résztvevők számára 8 kor. jutalmat tűz ki. Amidőn ezt közreadjuk, jelezzük, hogy a vall.- és közokt.-ü. miniszter a maga részéről is újból arra kéri az iskolákat, hogy a gyűjtést erélyesen és buzgón folytassák és mindenesetre igyekezzenek annyi szedercserjelevelet összegyűjteni, amennyit az 1914. évi első gyűjtés felmutatott. Az eredményes gyűjtéssel ugyanis a hadseregnek nagy szolgálatot teljesítenek. A gyűjtési jutalom az esetleg felmerült költségekkel együtt a vm. kir. tanfelügyelőség útján fog kiutalványoztatni. Ezért az iskolák jövő évi január havában — a fuvarlevél, illetőleg fuvarlevelek megküldése mellett — jelentsék be a kir. tanfelügyelőségnek, hogy száritott állapotban mily súlyú szederlevéltömegeket küldtek a Hadsegélyző Hivatal címére s mily összegű költségeik megtérítését kérik.

A kassai kereskedelmi és iparkamara segélyző-bizottságának századik ülése.

A kassai kereskedelmi és iparkamara az Országos Hadsegélyző-Bizottság által rendelkezésére bocsátott összegekből másfél év óta segélyezi kerületének a háború folytán inségbe jutott kereskedőit és iparosait. A segélyügyeket külön bizottság intézi, mely e héten tartotta meg századik ülést a bizottsági tagok és a meghívott testületek képviselőinek élénk részvételével. Az ülést Siposs A. Gyula elnök nyitotta meg, aki rövid, de tartalmas megnyitóbeszédben üdvözölte a megjelenteket, majd felolvastatta a bizottság másfél évi működéséről szerkesztett részletes és nagyon érdekes jelentést. E jelentés felölelte a segélyakció szervezésének mozzanatait, a bizottsági tárgyalásokat, utazásokat és széleskörű adatgyűjtést, amelyet a segélyeknek lehetőleg igazságos elosztása szükségessé tett s amelyek rendkívüli mértékben vették igénybe a kamara tisztviselőit és tagjait, de odaadó közreműködést kívántak meg a kerület különböző hatóságai, ipartestületei, kereskedői egyesületei, a kamarai kültagok és különösen a kerületi körjegyzői kar részéről is. A kamarához, mely a segélyügyeket kezdetől végig teljesen központosítva intézte, a századik ülésig Kassáról majdnem kerekén 1000, a vidékről ellenben mintegy 4000 kérelem érkezett s nyert elintéztést olyformán, hogy minden kérelmezőről egyenként összeállított kimutatásokkal rendelkezik a bizottság. A másfél év alatt kiosztásra került összeg 682,000 koronára emelkedett. Ennek legnagyobb része havisegély volt, különös súlyt helyezett azonban a bizottság arra is, hogy az ellenséges invázió által sújtott vidéken elpusztult egzisztenciák újjraalapozását segítse elő. Ebből a célból kamatmentes kölcsönöket nyújtott a kereskedőknek és iparosoknak, gépeket adományozott a megélhetésük biztosítására s számszámokat anyagokat vásárolt részükre műhelyük berendezése és iparuk folytathatása céljából. Az érdekes jelentés felolvasása után az elnök indítványozta, hogy táviratilag üdvözölje a bizottság a századik ülést alkalmából Simontsits Elemért, az Országos Hadsegélyző-Bizottság alelnökét, felkérve, hogy a hadsegélyző elnökének is talmácsolja az érdekeltek hálás köszönetét. Majd elismeréssel emlékezett meg a tisztviselőnek odaadó és fáradtságos munkájáról, amelyért a kamara köszönetét fejezte ki. Jacobi Lajos indítványozta, hogy nyomassa ki a kamara a tartalmas jelentést; azon férfiaknak, akik a nagy munkát — amelyről a jelentésben előadottak tanuskodnak — végezték, mondjon a bizottság hálás köszönetet és foglalja azt jegyzőkönyvbe. Az ülés az indítványt elfogadva egyhangulag köszönetet szavazott mindazoknak, akik e nemes, hazafias és jótékony munkában résztvettek s akik a kamara bizottságát emberbaráti céljainak megközelítésében támogatták. Ezek után a bizottság néhány újabb taggal egészítette ki magát, majd pedig újabb száznál is több segélykérelem ügyében történt döntéshez járult hozzá. A csöndben és önzetlen odaadással végzett fáradtságos, de áldásos munkáért méltán illeti a bizottságot és munkatársait elismerés.

A sárosvármegyei hadiársvák alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye győmpénztárába 1916. október 17-ikéig a következő adományok folytak be:

A már nyugtázott összeg ... K. 18,649-43
Dobránszky János tótsóvári r. kath.
lelkész gyűjtése ... 301-18
Összesen: 18,950-61

A fennebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Egyúttal a mélyen tisztelt adakozóknak és gyűjtőknek áldozatkészégükért és sikeres fáradozásukért — a hadiársvák nevében — hálás köszönetet mondok. Eperjes, 1916. október 17. Dr. *Máriássy Béla*, vármegyei árvaszéki elnök.

Erdélyből menekült nem áll. tanerők illetménye. A vall.- és közoktatásügyi miniszter az ellenség betörése folytán állomáshelyükről távozott azon községi és felekezeti óvónők és tanítók részére, kiknek fizetését eddig egészben vagy túlnyomórészen az óvoda- illetve iskolafenntartó nyújtotta, azt azonban az ellenség betörése folytán most kiadni nem képes, s akikről a fenntartók más módon sem képesek gondoskodni, — hajlandó egyelőre az óvoda-, illetve iskolafenntartók számlájára nyújtott előleg gyanánt eddigi államsegélyük betudásával az 1100, illetve 1200 kor. minimális óvodai, illetve tanítói fizetéshez szükséges összeget engedélyezni addig az ideig, míg helyi járandóságait a fenntartótól meg nem kaphatják, de semmiesetre sem hosszabb időre, mint ameddig az illetők állomáshelyükre vissza nem térhetnek. Ezen illetmények kieszközölése céljából a vármegye területére menekült tanítóknak, óvónőknek a vármegye kir. tanfelügyelőségéhez kell fordulniok.

Lopás. Weiss Jakabné, az «Emke» kávéház bérlőjénél szolgált nemrég egy Krisztin Katalin nevezetű cseléd. Ezen idő alatt háziasszonyánál többrendbeli pénzlopást követett el, azonban anélkül, hogy ez rábizonyítható lett volna. A lopást az a körülmény tette lehetővé, hogy ismerte a pénzszekekrény kulcsát. Mikor elbocsátották, akkor is visszajárt régi úrnőjéhez különböző ürügyek alatt, valóságban pedig azért, hogy újabb lopást kíséreljen meg. Ezek a gyakori látogatások gyanút keltettek és éppen ez okozta a vesztét. Mikor rajtaérték (szept. 15-ikén) a cselédet a lopáson, a csendőr a kontyában 140 korona bankópénzt talált. Weiss Jakabné bejelentése szerint 810 korona tűnt el pénzeszkasszájából, ebből azonban Krisztin Katalin csak 740 koronát vallott be. A lopott pénzből csak 130 korona tértül meg. A többin karikagyűrűt, fülbevalót és egyéb dolgokat vásárolt. Átadták a kir. ügyészségnek. — Kocsis Mária rovottmultú csavargó kéjné okt. 13-ikán 120 koronát lopott el Gancsevics Mátyás bolgár kertészről. Mikor rajtakapták és a rendőrségre vitték, útközben a Tarca hídjánál a vízbe dobta a pénzt. Átadták az ügyészségnek.

Hős diákok emléke. A kollégiumi főgimnázium hősi halált halt tanítványai emlékére újabban a következők adakoztak:

Mussoni Antal	K.	10 —
dr. Brósz László, Kassa		10 —
Sárosvárm. Takarékpénztár r.-t.		50 —
Szlavkovszky hadn. a harctérről		10 —
Fábry Béla főh., Abaújszépsi		5 —
Lichtenstein László, Miskolcz		10 —
Sarudy Tibor		5 —
Papp Elek VI. o.		2 —
Bertalan Béla VIII. o.		1 —
Fischgrund Béla III. o. gyűjt.		12 60
Lefkovits Emil		1 —
Mosánszky Szeverin		1 —
Grünstein Béla, Sárosbogdány		5 —
Friedmann Ernő IV. o. gyűjtése		12 20
Tahy József udv. tanácsos		20 —
Draskóczy Lajos		20 —
Lefkovits Emil III. o.		2 —
Szabó István III. o.		4 —
Fleischer Rózi		3 —
Guttman Frigyes I. o.		3 —
Lukovich Emma V. o.		20 —
Schwartz Albert II. o. gyűjtése		5 —
Feldmann Adolf		5 —
Kovaliczky Zeno		10 —
Ferderber Viktor tűzérhadn.		20 —
Klein Albin V. o.		5 —
Bencze Samu, Sajógömör		1 30
Összesen	K.	253 10
Előbbi gyűjtésünk		1345 80
Főösszeg	K.	1598 90

A vall.- és az 1907. évi szemléltetői összes óvodai ellátásáról gyűjtött került óvodák: 1. Bakky László Hamupipőke 4 Dohányos Gusztáv; K. Húsvéti nyulibapasztor; bogarak; 9. 10. Kovács Paulovits Pál Dezső; Hófehérműhely; 14. Lakodalmas és a farkas. áll, melyek képekhez gyűjtemény helyezve, mehelyezhetők, őrizhetők.

Az állami

nek ösztön állami tisztviselőinek ösztöndíjat azok akik nem a városban járnak. A tisztviselő 500, ha állami alkalommal 400, a felsőbb kaphat, de elölket levonják legalább jó bizonyítvánnyal ne csakis a pénztalosan kiadott kezni, legkésőbb

FIGY

NÉV

□ igen

KÖS

: könyv
papir-

A nikel
20 fillére-
seket december 31-ikén
kivonják
a közforgalomból!

Óvodai szemléltetőképek szétosztása.

A vall- és közokt-ü miniszter az el. iskoláknak az 1907. évi XXVII. t.c. alapján történelmi szemléltetőképekkel való ellátása mellett az összes óvodáknak is szemléltetőképekkel való ellátásáról gondoskodott. Az ezúttal szétosztásra került óvodai szemléltetőképek a következők: 1. Bakky László: Betlehemesek; 2. Bálint Gyula: Hamupipőke; 3. Bálint Gyula: A csillagtallérok; 4. Dohányos Tivadar: Egerek gyűlése; 5. Ertl Gusztáv: Kis kacska fürdik; 6. Ertl Gusztáv: Húsvéti nyulacsák; 7. Hagyk István: A kis libapásztor; 8. Kaliczky János: Mulatnak a bogarak; 9. Kovács Károly: Hüvelyk Matyi; 10. Kovács Károly: A róka és a holló; 11. Paulovits Pál: Jancsi és Juliska; 12. Rakssányi Dezső: Hófehérke; 13. Varga Nándor: Asztalosműhely; 14. Varga Nándor és Várad István: Lakodalmas menet; 15. Várady István: Piroska és a farkas. A képgyűjtemény tehát 15 képből áll, melyek színesek és a szétosztott történelmi képekhez hasonló nagyságúak. Minden képgyűjtemény megfelelő védőmappában van elhelyezve, melybe a képek használat után visszahelyezhetők, illetőleg abban alkalmasan megőrizhetők.

Az állami alkalmazottak gyermekeinek ösztöndíjai. A hivatalos lap közli az állami tisztviselők és egyéb alkalmazottak gyermekeinek ösztöndíjára vonatkozó pályázatot. Ösztöndíjat az oly fiú- vagy leánytanulók kapnak, akik nem a szüleik lakóhelyén, hanem idegen városban járnak középfokú vagy felsőfokú iskolába. A tisztviselő gyermeke, ha középiskolába jár, 500, ha főiskolába jár, 700 korona, egyéb állami alkalmazott gyermeke a középiskolában 400, a felső iskolában 600 korona ösztöndíjat kaphat, de ebből az ösztöndíjból a családi pótlékot levonják. Csak oly tanuló pályázhatik, aki legalább jó bizonyítványt kapott; elégséges bizonyítvánnyal nem lehet pályázni. Az ösztöndíjért csak a pénzügyigazgatóságnál kapható, hivatalosan kiadott blanketta kitöltésével lehet jelentkezni, legkésőbb november 20-ikáig.

FIGYELMEZTETEM,
hogy

NÉVJEGYEIT

□ igen csinos kivitelben □

KÖSCH ÁRPÁD

: könyvnyomdai műintézete :
papir- és írószerraktárában
rendelheti meg.

Hőseink sírját gondozó bizottság okt.

14 ikén esti 8 órától 11-ig rendezte meg sétatangversenyét a városi Vigadó nagytermében, azzal a céllal, hogy a jövedelmet az Eperjesen nyugvó hőseink sírjainak gondozására fordítsa. A nagyteremben, melyben a cs. és kir. 15. gyalogezred zenekara játszott nagy sikerrel, rendkívül előkelő közönség jelent meg, hogy áldozhasson a hősök emlékének. A hangverseny jövedelmét biztosította a sok felülfizetés, melyről alább adunk számot:

- 100 kor.: dr. Novák István püspök.
50 kor.: Bujanovics Gyula főispán.
20 kor.: Faragó József polgármester.
18 kor.: Erdő Alfréd, Klein Ármin tüzemester, Péchy Elekné.
14 kor.: Pimtschest százados.
10 kor.: Koós Frigyes, Kisóczy Máttyás, Bornemisza Lajos, Piller Kálmán, Török Gyula, Beszkid Antal, Badjura alezredes, Semsey Kornélia, dr. Propper József, Roskoványi Elly, Magyar József, Neumann Emil, Dén Sándor, Zaborovszky Béla, Szántó Zsigmond.
8 kor.: Tahy József, Grámer százados, Nehrhaft Antal főállatorvos, Hahn őrnagy, Görgy Bélané, Michel százados, Ronay százados.
6 kor.: Williger Pál, Korn Vilmos, Jeschek karmester, Maléter Istvánné, br. Ghillány László, Braxatorisz Oszkár főhadnagy, dr. Holénia Gyula, Förster főhadnagy, Imre Géza.
5 kor.: Kovaliczky Pál, Gyuresó főhadnagy, Molitorisz Ilka, dr. Maibaum Artur, dr. Rosenthal Adolf, özv. Kósch Árpádné, Kőszeghy Józsefné.
4 kor.: Glasner Mór, Gojdiacs Method.
3 kor.: Hay Endre zászlós.
2 kor.: Weidinger tüzemester, özv. Lakner Árpádné, A. F., Zeilincsar hadnagy, Neumann zászlós, Nagy Máthé Zoltán, Munk György, Popelka főhadnagy, Liptai Lajos, dr. Strausz Zsigmond, O. K., Szabó Barna.
1 kor.: Renvers Ferenc.

Gyógynövénygyűjtés. Hadseregünknek nagymennyiségű gyógynövényekre lévén szüksége, a vall- és közokt-ü. miniszter a nyár folyamán körlevélileg hívta fel az iskolákat a gyógynövénygyűjtésre és a rendelkezésre álló mennyiségeknek a Hadsegélyző-Hivatalhoz Budapestre való küldésére. A gyűjtés megkönnyítése céljából időnkint repülőlapok osztattak szét, melyek mindegyike a fontosabb gyógyanyagokra vonatkozólag a lényegesebb tudnivalókat tartalmazta. A vármegye tanítósa közül eddig is számosan dicséretes eredménnyel buzgókodtak a haza iránt tartozó eme állampolgári kötelesség teljesítése, a gyógynövények gyűjtése körül, mire nézve ezúttal a következőkről adhatunk számot: Kohn Dávid tapolyhanusfalvi izr. elemi iskolai tanító 2 csomagban küldött a Hadsegélyző-Hivatalnak cickafarkfüvet összesen 10 kg. és 10 dg. súlyban, s ezenkívül küldött 10 kg. és 20 dg. szilvماغot. Lieb Tivadar osztópataki áll. elemi isk. tanító a következő gyógynövényeket küldte a Hadsegélyző-Hivatalnak: beléndekmagot 1 1/4 kg.-ot, bodza- és hársfavirágot 2 1/2 kg.-ot, orvosi székfűvet 1/2 kg.-ot, ürmöt 9 kg.-ot és cickafarkfüvet 5 kg.-ot. Szklenár Pál keczerkosztolányi áll. elemi isk. igazgató-tanító a nyár folyamán szedett gyógynövényekből, u. m. székfű-, bodza- és hársfavirágból 4 kg. és 600 gr. mennyiséget küldött a Hadsegélyző-Hivatalnak, s ezenkívül a cickafarkkóróbból 1 kg. és 200 gr.-ot küldött. Kósch Ferenc pécsújfalvi áll. elemi isk. ig.-tanító küldött a Hadsegélyző-Hivatalnak 2 doboz szárított bodzavirágot 1 kg. és 500 gr. súlyban, s ezenkívül küldött még hársfavirágot és beléndekmagból 500 gr. súlyú dobozt, míg a cicka-

farkfűből 2 1/2 kg. ot. Schmidt László aranybányai áll. elemi isk. tanító a Hadsegélyző-Hivatalhoz két ízben küldött száraz bodzavirágot, és pedig az első alkalommal 3 kg. és 25 grammot és másodízben 3 kg. és 75 gr.-ot, úgyszintén nadragulya-levelet küldött első alkalommal 1 kg. és 25 gr.-ot és a második alkalommal 1 kg. és 50 gr.-ot. Bálint Dezső kurimai izr. el. isk. tanító elsőben küldött a Hadsegélyző-Hivatalnak 1/2 kg. szárított kamillát és 1/4 kg. hársfavirágot, utóbb pedig küldött 1 kg. szárított nadragulyát és 42 kg. szilvماغot. Most a tanév kezdetével különös alkalom nyílik a tanulócseregeknek tanítóik vezetése mellett a gyógynövények és a szederceserjelevek gyűjtésére, mivel jó szolgálatot tesznek a haza védelmében küzdő vitéz hadseregünknek, hogy ezzel is beigazolják, hogy a komoly és nagyidőkhöz méltóan eleget tesznek eme szükségszerű feladatuknak.

KÖZGAZDASÁG.

Aktuális közgazdasági hírek.

Miért drága a cukor? Mert hát pl. az egyik németországi cukorgyár alapítójának 50%-ával fölérő nyereséget ért el s 25% osztalékot fizet. Még Németországban is! Hát még mi minden történhetik minálunk!? Vajjon nem volna-e már itt az idő az elsőrendű tömegcikk: liszt, zsír, cukor, burgonya, kőolaj, tűzifa, kőszén stb. termelésének az államosítására?

A cukordrágaság a figyelmet újból a nádcukorra, a Napoleon háború előtti cukorbeszerzési forrásra fordította. Törökország egész 20,000 vasúti kocsiakománnyra rugó szükségletét állítólag maga az adanai kerület tudná fődözni, s e szerint miért nem fordulunk oda?

Cukorbevétel Oroszországba. Inter duos litigantes tertius: gaudet Amerika. Oroszország eddig a világ első cukorkivitelű állama volt s most amerikai silány cukrot fogyaszt, amelyért a minőséghez képest alacsony árat is adnak.

Drágítják a gáz- és villamvilágítást is. De mi az a pár százaléknyi áremelés a szegény emberek világítóanyagának, a kőolajnak meg a gyertyának roppant drágulásához képest.

A cukorrépa ára. E hónapban összeű a gazdák és cukorgyárosok közös bizottsága a répaárak újabb megállapítására. Megszüntetni készülnek a nagytermelők s a kisgazdák részére szóló árak közötti különbséget. Természetesen emelni is szeretnék az arát

Montenegró termését is lefoglalta hadvezetőségünk csak úgy, mint a miénket. Az árak ott búzára 36, rozsra 30, árpára 32, zabra 30, tengeri 28, búzaliszt 42, tengeriliszt 42, tengeriliszt 34 kor. 100 kg. kint.

Külön díjazást adnak a csírátlantásra kukoricáért. Meg is darálják ingyen s az összes darát, a csírátlantás után visszaadják a gazdáknak föletetésre.

Az ocsút is be kell jelenteni. Még ha a fele konkoly és dudva is. Elszállítása is csak akként történhetik, mint a többi szemes élelem.

Kétezer kocsiakomány árpát kapnak tőlünk az osztrákok sörgyártá-ra Tán mégse mernének ennyit földolgozni és meginni, ha a földalás szükségletén túl nem volna elegendő fölösleg; pedig nincsen szükségleteinkhez képest.

Jó a szüret Horvátországban. Állítólag 30-40% kal több a tavalyinál. Ára is természetesen az országos állagnak felel meg.

Fogtechnikus-gyakornoknak jó házból való fiú azonnal felvétetik.
Cím a kiadóban.

Juhnak és kecskének nem engednek adni abrakot az új rendeletek. Baromfi, malac is csak korpát kaphat.

Roszsabb és drágább lesz a kőolaj. Kénsavat nem szabad használni a tisztításához s így csak petroleumpárlatot fogunk kapni. Nem is ég olyan jól, szaga is rosszabb, színe is sárgás s még ennek az árát is emelni akarják! Sz. L.

Felelős szerkesztő: Dvortsák Győző. Kiadótulajdonosok: Koós Ernő és Frigyes.

NYILTTÉR.

Fogadják hálás köszönetünket mindazok, akik boldogult unokatestvérünk: Kochina Emil temetésén részvételükkel bánatunkban osztoztak. Az Erlach-család.

Árverési hirdetmény.

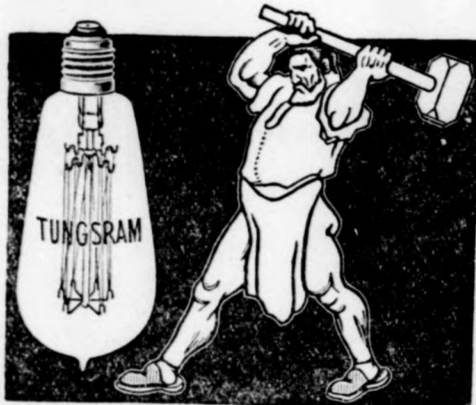
AZ EPERJESI BANKEGYLET

részéről közhírré tétetik, miszerint a nála elzálogosított és 1915. évi december 31-ikéig bezárólag lejárt ékszer- és egyéb tárgyakból álló kezizálogok ::

1916. évi november hó 6-ikán

reggeli 9 órakor az intézet helyiségében, az alapszabályok értelmében tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek eladatni fognak. Ezen zálogok az árverés napjáig az illető felek által rendezhetők. Rendezések az árverés napján el nem fogadtnak.

Eperjes, 1916. szeptember 10. :: Az Eperjesi Bankegylet igazgatósága.

A Tungram-lámpa

gazdaságos, mert tökéletes és hosszú élettartamú.

A minőségért a gyár szavatol.

Kérje mindenütt a „Tungram“ védjeggyel ellátott lámpát! Gyártja az Egyesült Izzólámpa és Villamossági Részvénytársaság, Újpest 4.

..... Hazai gyártmány. ....

DERDIEDAS

szappan . 3 kor.

krém . . 3 kor.

puder . . 3 kor.

A német úrinők eredeti háziszere a fedetlen testrészek ápolására és szépítésére. Becsületes, ártalmatlan német gyártmány. Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban. Magyarországi főraktár: Budapest, VIII., Röck Szilárd-utca 10. szám. Telefon: József 25—37.

HORDÓKAT

petroleumosat, olajosat, kátrányosat, sziruposat, szeszeset a legmagasabb áron, minden mennyiségben készfizetés mellett veszünk úgy helyben, mint bármely vidéki vasút- vagy hajóállomáshoz szállítva. — Hordó-ügynökök kerestetnek!

Weisz Lipót és Társa

olaj-, gépszír-, kocsikenőcs-nagykereskedők BUDAPEST, IX., Hentes-utca 17. Interurban-telefon: József 14—50.

Nyomatott Kósch Árpád könyvnyomtató-intézetében, Eperjesen.

DR. PALÓCZ k. egészségügyi tanár :::

v. kórházi specialista orvos

Budapest, IV., Károly-körút 2. sz.

Sok évi óriási speciális praxisa folytán teljes biztonsággal felismeri és gyógyítja úgy férfiaknál, mint nőknél a titkos és nemibetegségeket, valamint az azokból származó összes bajokat. Rendel hétköznapokon d. e. 10—12, d. u. 3—5 óráig. Ha személyesen lehetetlen volna megjelenni, válaszbélyeges levélre szívesen ad **díjtalan** felvilágosítást afelől, hogy otthoni kúrával hogyan szabadulhat meg gyökeresen a bajától.

Ismételadók,

ügynökök, házalók, vásárosok megszerezhetik a legszébb, selyemmel hímzett

háziáldást

bármely nyelvű szöveggel, passepartout-al 42x52 cm. nagyságban

JELLINEK HUGÓ hímzőgyárában Bécs, VII., Lindengasse 55.

Eladó ház.

Eperjesen a Felső-körút 30. sz.

alatti ház kerttel

szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítás Deák Ferenc-utca 19. sz. a.

Nyomdásztanulónak

!! felveszünk 14 évet betöltött s legalább hat osztályt végzett ifjút. !!

Kósch Árpád könyvnyomdája

Eperjes, Főutca 59. sz.

!! Nagy megtakarítás !!
üzleteknek, gyáraknak, malmoknak és gazdaságoknak.

A létező legjobb s legtartósabb

PAPIRSPÁRGÁT

csomagolásra 2, 2 1/2, 3 és 4 mm. vastagságban kg.-kint K 350, 100 kg. K 340—,

postacsomagokhoz kgkint K 420, 100 kg. K 400—,

szőlőkötözéshez (2 és 2 1/2 mm.) kg.-kint K 350, 100 kg. K 340—,

zsákzsinegnek 4 mm.-esből vágva és kötegelve kg.-kint K 360, 100 kg. K 350— árban szállítja pécsi raktáraiból utánvételt a

Pécsi Kereskedelmi és Iparbank R.-t. áruosztálya, Pécs.

5 kg.-nál kevesebb nem küldhető. Nagyobb rendeléseknél engedmény. Papirkötelek. Elismerő nyilatkozatok.

EL

Előfizetés:
Egész évre
Félévre . . .
Negyedévre .
Hirdetési díj: Eg
peltisor egyszeri
15 f. Közleménye

Sö

lesznek ide
tők. A hábo
szokást, a s
világítását

Sötétebb

Méltóbb

többak mér

gyászunkho

borús halott

kedvesünk

Sötétebb

annál látoga

csak szeret

visz ki a tem

tisztelete is

legalább eg

mindnyájun

— vágya.

Ennek a

dokolunk ez

temetőkbe,

gyon megso

Idén a há

sírkertekben

egy mécses

jel a világ

Mert amer

sírok domb

nak, hősein

geink sírjai.

Véráztatta

is temető.

amelyben a

vadász jól

tatárral, ki

fegyvert ell

Kastélyik

Ladomérm

sötétebbek

nél. Talán

nekik . . .

De a keg

a fohászok

is érnek. K

imát, had v

imájával . .

szent helye

a béke rügy

FÜSZI

KÁK